

310697 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 10.

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 26-వ తేది శుక్రవారము } No 173
నంపుటము ౧౦ } ఈ రోజు రివాజు సంవత్సరము, ఆశ్వజమాస బహుళ ద్వితీయ ౨. } సంచిక ౧౭౩

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వులకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము వుండకు

పునఃమయినందు

చక్కని డబ్బీతో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనములో కనెక్టినిజడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వులకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతకల్పమాదినిగల మాయమందుగాదు. వకలు ముందులవలన గొర్రెముగలుగను. వంచభాషచీటిని చూచికొనిన మౌనముగలుగజు అమృతాంజనము జాత్యభ్యాతివలన దేశమునందంతటను వెలసినది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు కెట్టి విధి, మదరాసు

మీరు వెజిటాల్ సబ్బును ఉపయోగించితిరా?

లేకపోయిన, యిప్పుడే ఉపయోగించుకు ప్రార్థించు.

తెలుపు, పరిశుభ్రత, రసము, మున్నగువాటికి పేరు పోయినది.

వైద్యులు పరిశుభ్రము, తెలుపు, సువాసనలేనట్టి సబ్బునే వాడవలె నని సలహా నిచ్చుటను జ్ఞప్తియందంచుకొనుడు.

ఉప్పనీటిలో కూడ నురుగు ధారాళముగా వచ్చును.

ధరలకు యితర వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు:

The Business Manager, Kerala Soap Titurste, Calicut.

నయముగా దొరకు యిదే చూచిరి సబ్బులను వాడుటను మానుడు.

(1)

పరిశుభ్ర నిలచి బ్యాటిగాంచిన

శుక్లనష్టము

మాత్రలు 50 కి రూ 1-4-0

చిరునామాలు విరళముగా వ్రాయవలెను.

పూతని వైత్యరోగములకు సీసా 1-కి రూ 1-0-0

మహాషధి జ్ఞాపక క్తి సీసా 1 కి రూ 1-10-0

నంజీవి రక్తశుద్ధిక లేహ్యం రూ 20 కి రూ 5-0-0

ఈ వైద్య ప్రత్యేకము. ఎకంట్లు కావలెను.

వర్ అందుకో, ఏలూరు, (కృష్ణాజిల్లా)

బంగారు, వెండినగలును, పాత్రలును, కోరువాడు

తప్పక చదివిచూడుడు! చాలముఖ్యము!! జరూరు!!

మా స్నేహితులు, మాతో లావాదేవి 10 సంవత్సరాలనుండి చేయుచున్నవారికి అతిమా ప్రదేశములందన్న వారికి బంగారు, వెండినగలు, ఇతర సామానములు, రాళ్లనగలు, హనుతి సతకములు విధవిధ గిన్నెలు ఇనాము కప్పులు మొదలగునవి ఎన్ని హస్తరు లున్నవో అన్నిటిని పూర్తిగా 92 పతములతో 172 ప్రక్కలుకలిగిన క్యాటలాగు వారి కోరిక మేరకు 1/8 డబుల్ క్రాను వైజులో ముద్రింపబడినది. ఇట్టిని త్రిభాషలో (ఆంగ్ల, దెవిడ, ఆంగ్లభాషలలో) ఇన్ని సతములను చేర్చి భారతదేశమందు ముద్రంపబడలేదనియే చెప్పవచ్చును. దూరదేశములందున్న వారికి యిదిమిక్కిలి ఉపయోగము. వారుపుట, సతము, నగ వెంబరులను తెలిపిన కావలసిన నగలు వారికి సకాలమునా రుడుచోటికి చేరును. క్యాటలాగు 1-కి పట్టుబడి ధర 1-6-0 లయినను 1-0-0 యకే ఇవ్వబడును కావలసినవారు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను.

ఉమ్మిడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి, నగలువర్తకులు.

25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

వలకాదు!

నాటకముకాదు!!

5 పళ్లెలను
ప్రాసె కళకు
లా పాపిన

సమ్మాహము

కళకు విస్తృతము
బహుళ ప్రాసె
1.4.0 రి. పి. గా

ఇట్లు చదివి అట్టచిందిచివేయునది కాదు. ప్రపంచమును. మనదేశమును, మనజాతిని, కన్య తేనెమాత్ర, మనజాతిని

మర్యాద శుభ్రది విన్న. మనదేశమునైతే భూభాగమును నీరద్య న గుర్రులతోనే ఆభ్యసించుటకు వీలుగ నున్నది. భూభాగమును, మర్యాదశుభ్ర మగు తెలుగు ప్రాచుర్యము. మనదేశమునైతే భూభాగమును నీరద్య న గుర్రులతోనే ఆభ్యసించుటకు వీలుగ నున్నది. భూభాగమును, మర్యాదశుభ్ర మగు తెలుగు ప్రాచుర్యము. మనదేశమునైతే భూభాగమును నీరద్య న గుర్రులతోనే ఆభ్యసించుటకు వీలుగ నున్నది. భూభాగమును, మర్యాదశుభ్ర మగు తెలుగు ప్రాచుర్యము.

అడ్రెస్:— ప్రొఫెసర్ సేఖర్, మెన్మరిస్ట్ర, ఏలూరు.

వెల్లింగుటన్ సినిమా

20-10-23 శనివారము నుండి 26-10-23 తేది శుక్రవారము వరకు

శనివారము, ఆదివారములందు మాటిని 3-15 గం

ప్రపంచ మరకటన ఆకృత్యమును కలగజేయుచున్న

ఇన్ ది-డేస్ ఆఫ్ బఫలోబిల్ అను

నాటకము ప్రదర్శింపబడును. నటకు ల దశ సుప్రసిద్ధులు

9, 10, 11, 12 వాగములు. మూడవభాగములో 8 భాగములు

గలవు. గామాంట్ ప్రాఫీట్, వినిపించుట కూడ చూడబడును.

దీపావళి వినోదము

మతాబాబద్ది

అతివాక్ !!

ఆశ్చర్యము !!

ఇదివారము అయ్యి రేగవలె మాటి మాటికి అతివాక్ క నుంక గాలిలో నైకము నిలిచి నాటి, గానింపై పదిరెట్లు యెప్పుక కాంతింపడును. ధృతి:- 60 X 80 ములు ఒడిగట్ట 1 కి, రూ 1-14-0 లు కలయువారు సామాన్య పూరాగామని యార్ద్రవేసినవో గర్భు రిజవ్వరుచేసి పాత్రులులేక పంపబడును. వి. పి. గా సమ్మ పంపబడెను. వర్తకులకు స్వేచ్ఛాభాగము.

(శ్రీ) క్రీష్ణా నెయ్యి, రాజమండ్రి.

విలకారుటపు నే సర్వీసెం143 గల మేడలాటరీ

15 ఆక్టోబరు 1923 తారీఖున జారీచేయబడిన G. O. నెం 443 రు ననుసరించి యేలూరు పుర మండలిముల్ గౌరవనీయుల సమక్షమున 4 వ. నవంబరు 1923 తేదీని పై మేడలాటరీ కల్పబడును.

మరా:—లాటరీ పన్నుసానము గెలుపొందినవారిమాత్రమే ప్రత్యేకముగా వెంటనే తెలియపర్చబడును. తదితరలకు హిందూ, స్వరాజ్య, ఆంధ్రపత్రికలద్వారా తెలియజేయుబడును.

ఇట్లు,
మాటూరి సర్వేశ్వర, యేలూరు, కృష్ణాజిల్లా.
ది 23-10-1923.

ది మద్రాసు ఆయుర్వేదిక్ ఫర్మ సి, (లిమిటెడ్)

మద్రాసు, మాంటూరోడ్డునందు మెసర్స్ టాకర్ అండునన్నవారి భవనమునకు ప్రక్కనయుండు నెం 2/4 రు భవన మందు మూలించి ఏర్పాటు చేయబడినదియు, అక్కడ మానేజింగు డైరెక్టరు, ప్రధాన వైద్యులు నకు ఆయుర్వేదరత్న వండిత దాక్టరు ఎస్. వి. శ్రీరామాచార్యులు, పి. చా. వి. డి. ఎస్. సి. గారు కలిపియు, ఆదివారము, సెలవుదినములందు కూడ ఈ దిగువ వైద్యులచేత కాలములందు రోగులను చికిత్సించి, వారికి సలహా నొసంగెద రని మేము ఇందుమాలముగా ఎల్ల రోజును తెలియజేయుచున్నాము.

చాందిఆఫీసు,	} ఉదయము 7 గంటలనుండి 10 గంటల వరకు	
2/1 మాంటూరోడ్డు, మద్రాసు,		} సాయంత్రము 4 గంటలనుండి రాత్రి 7 గంటలవరకు,
హెడ్ ఆఫీసు.		
44 గోవిందస్వామి, వీధి వారి రోడ్డు, మద్రాసు,	} పగలు 10 గంటలనుండి నిమిషములనుండి,	} సాయంత్రము 8 గంటలనుండి నిమిషములవరకు.

ఆంధ్ర పత్రిక ముద్రక్షరశాల

ఇచ్చట ఆచ్చపనులు
సందరముగ న్యాయమైన ధరలకు
చేసి యియ్యబడును

6, 7, తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు

THE BUSINESS DIRECTORY OF INDIA, BURMA & CEYLON

V Comprehensive Directory of the various Businessmen, Exporters and Importers, Firms, Factories, Mills, Manufacturers, Merchants and Industries of the principal Cities, Ports & Towns of India, Burma & Ceylon.

Price Rs. 10-0-0 per Copy Net.

TESTIMONIALS.

Jam-e-Jamshed, Bombay.

Within the eight hundred and odd closely printed page of the book is a mass of useful information relating to the chief cities of India that ought to satisfy the requirements of the most exacting business houses. The information is classified and arranged according to the cities alphabetically that relating to the Presidency towns of Bombay, Madras, Calcutta and Colombo being almost complete and authoritative. A brief but interesting introductory note precedes the information given about each town or place of commercial importance, a feature that adds considerably to the usefulness of the Directory. We can recommend the book to business houses in search of an up-to-date all-India Directory at a price which is by no means prohibitive.

Ceylon Daily News, Colombo.

A new Directory has been issued by the Kanara Press of Madras which will be a useful addition to the libraries of business houses in India, Burma, and Ceylon. It affords a useful reference book, and the manner in which the index of products is compiled makes it simple to place a finger on the right place for the goods. The printing is clear and distinct and the volume serviceably bound.

Ceylon Observer, Colombo.

We have received a copy of the Business Directory of India, Burma and Ceylon for 1923 from the Kanara Press, Madras. It is clearly printed and is a comprehensive work dealing with the businesses of about 200 principal places in the above-mentioned countries. In the foreign section it gives a list of firms in the United States of America interested in trade with India and the Far East. On the whole this Directory should prove a useful work of reference to businessmen.

The Hindu, Madras

The Business Directory, prepared by the Business Directory Co., "Kanara Press Buildings," Madras, is a handsome book of reference useful for businessmen of every description, including traders and merchants. It is a directory of Banks, Firms, Associations and Business houses

in all important towns and cities of India, Burma and Ceylon arranged in the alphabetical order. The description of these cities is brief and interesting. The names of foreign Banks and Firms such as those in Buenos Ayres, Cape Town, Soerabaya, Durban, Kobe, Penang, Shanghai, Singapore, Sydney and names of Firms in U. S. A. and Germany interested in trade with India are also given.

The Indian Daily News, Calcutta.

This is a very handy volume containing a mine of information. It not only gives a detailed list of business firms in order of subjects of almost all the important towns of India, Burma and Ceylon, but it has also a Foreign Section stuffed with similar information. Every business man and public institution should possess a copy.

The Modern Review, Calcutta.

This is a very useful book of reference for businessmen and a very good medium of advertisement. Chief towns of India have been treated under different sections, sometimes with short introductory notices about their origin and objects of interest. The book deserves a good circulation among the public taking an interest in commerce, industry and trade of the country.

Editor, The British Printer, London.

You are to be congratulated upon the success of this very substantial volume.

Madras Mail.

We have received from the Kanara Press, Madras a copy of the Business Directory of India, Burma and Ceylon for the current year. It is a well-got-up publication and gives a comprehensive list of the different trades, not only in the principal cities of the Indian Empire but also in various mofussil centres. Prefixed to the volume is much valuable information regarding business abbreviations weights and measures, Indian Customs duties, etc. A short descriptive account of the principal cities of India is also included and altogether the publication should prove of great use to merchant and tradesmen on the look-out for improving their business.

BUSINESS DIRECTORY COY.,
15, Angappa Naick Street, MADRAS.

వృత్తాంతలేఖలు

గంజాం మండల వార్తలు

(ఒకవి శేఖరినుండి)

శాసనసభ - ఎన్నికలు

రాష్ట్ర ఎన్నికలకు యా మండలమునండి గా॥ రా॥ బి. వి. పి. పాత్రోగారును, గతసభలో సభ్యులుగా నెన్నుకొ బడియుండిన విశ్వనాథరాజు శిఖరామణి డిప్యూటీ కమిషనరుగా నామినయియ్యబడును. ఈసారి ప్రాత్రగా శ్రీయుతులు పాత్రా ప్రాడ వె.క.శేషయ్య పంతులు, మధునాథన పాగిగ్రామి, అభి మాన్య పట్నయ్యగారు నెలయియ్యబడును. సామాన్య శాసన సభకు గంజాం విశాఖపట్టణం జిల్లాల లోను శ్రీయుత వరహగి శేంకటాచార్య పంతులుగారు భూపతిరాజు వెంకటేశలింగం నెదిరించుచున్నాడు. జమీందారుల స్థానమునకు ధారాకోట, తురుపాం జమీందార్లు పోటీదగులు చున్నారు.

ఆంధ్రవాణి

అనివార్యము లగు కొన్ని ఆటకముల వలన గత 7 లేక 8 వారములనుండి, మామండలములోని సుప్రసిద్ధాంధ్ర జాతీయ వాద పత్రికారాజము ఆంధ్రవాణి నిలచిపోయినది. అందులకు మండలములోని అన్ని ప్రాంతములవారును యెంతో చింతించు, తక్షణము పత్రికను తిరిగి ప్రకటింపమని వ్యాయతలి సారాధ్యులు మూర్తిగారికి వాయించున్నారు. ఈపత్రికారాజమును, దానిసం పాదకులను గతముం దీక్షంబులమునకు గావించిన సేవ ఆపారము. శ్రీయుత మూర్తిగారు పత్రికను వెంటనే ప్రకటింప నేర్పాటు లు జేయుదురని నమ్ముచున్నాను.

"ఆర్యా వార్త"

ఇదియొక అగ్రజాతీయవాద వారపత్రిక రాజము. ఇటీవల నే ప్రచురణముచేరి మూర్తిసోదరులచే ప్రకటింపబడుచున్నది. దీనికి సుప్రసిద్ధులు, రూపకారులు, డిప్యూటీ కమిషనరు, డి. వి. బి. ఎస్. గారు సంపాదకులు, అత్యంత మనోహరములైన వ్యాసములతో విరాజిల్లుచున్నది.

బ్రహ్మపుర మిత్రముండలి

గంజాం మండలమున నాటకకళ నభివృద్ధిజేయు సదుపాయముతో బ్రహ్మపురమున వైసేన నొక నాటకసమాజము స్థాపించబడి రెండుమూడు నాటకముల నత్యంత మనోహరముగ ప్రదర్శించిరి. కాని ఏకాకాశముచేరినో, గతి రెండుమాసములనుండి వీరొక ప్రదర్శనమైన నొసంగలేదు.

"వేగుచుక్క"

వై పత్రికకు, గతము మెంటు కొద్ది ప్రకటనలు యిచ్చి చున్నది గతి రెండు వారములనుండి శత్రువనొసంగబడిన దని చెలి యుచున్నది. "ఆంధ్రవాణి" కట్టి ప్రకటనల నీయక దని 1921 వ సం॥ మన ఆ త్రిపు జారీచేయబడి యుండును.

తిరిగి జపులా?

గత 1922 సం॥ ఫిబ్రవరి నెలలో ఆహ్లాది ఏలూరు యందు 144 నెల ఆరు నెలలనుండి 188 నెల క్రింద సరస్వతీ యుడినవారందరు 200 రూ॥ ల జరిమానా, శారాస్వతా శిక్షతో బాటు విధింపబడి యుండును. ఆజిమానాల నీయనం దులకు ఒక్కొక్కవారము శిక్ష అధికము వేయబడినది. అట్లు శిక్షింపబడినవారెల్లరును అధిశిక్షను సంతోషముతో ననుభవించిరేగాని, ఒక్క కాసయిన జరిమానా చెల్లింప నియ్యలేదు. కొందరి ఆశులు కస్తువులు జప్తుచేయబడినగాని, అవిభక్తులు టాకులగుటలనను, శిక్షితులమాత్రమే వాటి కధికారులు కావలెను వలనను, అజప్తులు చెల్లినవికావు. కాని యిటీవల సా మాన్య శాసన సభలో గావించబడిన సవరణచట్టము ప్రకారము అవిభక్తులును అజప్తులును బాయింటుదారులను అధులను నూడ వశధర్మకొనుటకు పోలీసుల కధికారవిషయకు బడియున్నది. అజాతముచేరి కొద్దిదినములలో గత సం॥ జరిమానాలకై ప్రాత్ర జప్తువారంటు జారీచేయబడి నున్నవని కడంతులు వినివిగావ్యాపించియున్నది. ఇది నిజమేయగునెడల వరకు సం తోషము. ఇప్పుడు బహు లోకముగన్న ఉత్సాహవహిని తిరిగి ప్రజాస్వామ్యమున రగుల్కానుటకు గవర్నమెంటువారి వలన నవకాలేషు లభింపగలదుగా అని సంభాషించుచు, అత్యాసందముతో ప్రచారముల ను నీర్థముగనున్నాడు. జప్తు రెండు లేక ముగ జరిగిన నంతకుంచిది.

బందరు

(స్వకీయ విలేఖరి)

బందరు ప్రజాసంఘము - వోటరుల మహాసభ

ఆగ్స్టు 24: - మాట్లాడుములోని ప్రజాసంఘము వారి యవరణకింద 22-10-23 తేది సాయంత్రము సుమారు 5 గంటలకు పురమండరములో మ-రా-రా సేదించి మామంత్ర ప్రావు పంతులుగారి యాజమాన్యమున సుమారు 300 గైదు వందల వోటర్లు సమావేశమై యొక సభగా విలసిల్లి. అప్పడు మన జిల్లా తరపున కానసభ్యులుగా నిలిచినవారిలో నెలకొని వోటి యుక్తు యుక్తముగా నుండునో విచారించుటకై ఈసభ యొక్క రెవెన్యూ సభ్యులందరిని ఈసభకు దూరమేసి తమవోటరులకు సమాధానము చెప్పవలసిందని ప్రత్యేకావ్యాజ్యములు పంపి చేసి కొనిరి. కాని వారిలో నొక్క బొల్లి న వారాజుణస్వామి వాయు దుగారు తప్ప తక్కినవారెవరను హాజరాలేదు. కొందరు తాము రాజాలనందుకు చింతిల్లును నేడయో కొన్ని సంగతులను వ్రాసిరి. సభారంభమున నీయుత్తరము లన్నియు జరుగుచునెను.

అంతట చిట్టా నుండరరామయ్య పంతులుగారు కడపిన యొన్ని కలలో వోటరులందరను పాల్గొనకపోవుటచే ప్రజలకు తరవాదులుగా నుండగనవచ్చు కానసభ్యులకు వెళ్లుట తటస్థించలేదనియు మును తగినవారికి వోటివ్వనివో యెవరో యెవరు కానసభ్యులకు వెళ్లకమాననియు అందుచే మన కనేకకష్టములు అంకితగననియు కాబట్టి ఈసారి యొన్ని కలలో నీలై సంతకరకు మనమందరము పాల్గొని ఉన్నవారిలో నుత్తముల శేరి పంతులె నని జెప్పిరి. పిదప సభ్యులైన బొల్లి న వారాజుణస్వామి వా యొడుగారు లేచి "ఇంతవరకు మనకానసభలో జన్మింపగలము వారు అధికారములో నుండినయు వారు ముఖ్యముగా ఉద్యోగాపేక్షతో వెళ్లినవారగుటచే ప్రభుత్వమును శ్రమింపించి ప్రజాభిప్రాయమును పాటించుటకు వీలులేక పోయెననియు, జిల్లాబోర్డుయొన్ని కలు మొదలగు కొన్ని యుదాహరణము లను జూపుచు ఈజన్మింపగలము నెదిరించుటకు బలమైన ప్రతికూ యొకటి మన కానసభలో నుండుట యవసరమనియు తానుట్టి పనికి బూనుకొంటిమనియు చెప్పిరి.

తరువాత నుండరరామయ్యగారు ఉన్నవారిలో నుత్తము ల్లేవడానికి మూతమే వోటియ్యవలెననే భావపు తీర్మాన మవై కొంత చర్చజరిగింది. వల్లూరి సూర్యవారాణరావుగారి తీర్మానము ఆర్థికమైనదని జెప్పించు నెదిరించిరి.

దుర్గా కట్టాభిరామయ్యగారిట్లు మాట్లాడిరి. వాకు రాజ కీయవిషయములలో సంబంధములేదు. నేను ఉపాధ్యాయుడను. జాతీయవిద్యకాలననేవారకుడ (దవ్యము లేకపోవుటచేత తమ పిల్లలను గవర్నమెంటు స్కూల్ కేటంపుట నేనెఱుగుదును విద్యా విధానములో మార్పుకాలనని అందరవచ్చుకొంటారు. ఇదివరకు మాట్లాడినవారెవరును విద్యావిషయమును గూర్చి మాట్లాడలేదు. అన్నిటిలోను విద్య ముఖ్యవిషయమని అందరవచ్చుకొందురు, వి ద్యావిషయములో పట్టుదలతో పాటుపడెదమనేవారికిమీవోటు నియ్యవలెనని వ్యాపార్య. నేను వోటు వారికిమాత్రమే యిస్తా ను. నె. మామంత్రరావు పంతులుగారిట్లు మాట్లాడిరి. కొద్ది మంది ఏవోటిలో పాల్గొంటే శరయోవారు రాదు. ఆదర్శప్రాయలైన గవర్నమెంటు ఏలోపములేవారు దొరకుట కష్టము. వోటర్లలో ఎక్కువమంది పాల్గొంటే మంచివారు రావచ్చును. అంతట తీర్మానము వోటుకు వెట్టగా వోటిపోయింది.

పిదప కృష్ణజిల్లా సచివాలయములోనే రెండు విభాగములు గావించుటగాన పశ్చిమభాగమున కిద్దర ప్రతినిధులు తూర్పుభా గమున కిద్దర ప్రతినిధులుండునట్లును సాధ్యమైనంతవరకు వివాద ములేకుండా అన్నిసంఘములలో నుండి ప్రతినిధులు బోధనలు నుకూచి వోటివ్వవలసినదనే తీర్మానమును సీలం జగన్నాథ రావువాయుడుగా రుజుపావించుచు నిట్లు మాట్లాడిరి. అసలు ఎన్నికలలో పాల్గొనుట తమ ఆత్మగౌరవమునకు భంగముకొనే మహానియములకు నేను చెప్పవలెదు. అటుకంటిమహానియములందరి నవస్మరించుచున్నాను. ఎవరికైనా వోటిస్తామనేవారికి నేను చెప్పవలెమంటే సాధ్యమైనంతవరకు అన్నిసంఘములలోనుండి ప్రతినిధులు కాన్సిలును బోయేటట్లు జానుకుని వోటివ్వవలసినది గా జెప్పించున్నాను. సమర్థుడైన లానురు బహిష్కారమైన శేకు వా దించినట్లు వాయుడుగారు కొంచెమేపు మాట్లాడిరి. ఇది శేకుము కూడనిదని నానియు సభ్యులకు గుణపాద్యులు పాటించి ఫలా నివారికి వోటి వ్వమని చెప్పితే వాగుండునుగాని ఫలకులభేదముల ననుసరించి వోటివ్వ ననుట మిక్కిలి యవ్యాధి మని చెప్పించు

వల్లూరి సూర్యవారాణరావు పంతులుగారు తీర్మానము నెది రించిరి. అంతట వోటునకు వెట్టి నీతి తీర్మానముగూడ ఒడిపోయెను. అప్పుడు సరియైనవార్ల సేమియు వోచక గందరగోళపడి మరు నాటికి సభను వాయిదావేసి నాటికి సభను ముగించిరి.

మరునాడు సాయంత్రము 5 గంటలవరకు మామంత్ర రావు పంతులుగారు రాకపోవుటచే చిట్టా నుండరరామయ్య పంతులుగారే వారి స్థానమున అవామతుగా అధ్యక్షత వహించిరి. వారణాసి ను బ్రహ్మయ్యంగారు (ప్రీతరు) లేచి ఇదివరకు మంత్రివర్గమువారు చేసిన అవకతవకల కొన్ని వేర్కొనుచు కడపిన యొన్ని కలలో కానసభ్యులై మంత్రి వర్గమువారి చంకనెక్కినవారి కీసారి వోటివ్వకూడదనే తీర్మాన మొకటి చెప్పిరి. అప్పుడు సభలో నొకరు లేచి యిది శోట రులసభయో? పురజనలసభయో? బందరు పట్టణములో వోటర్లు కానివారిందు పాల్గొనవచ్చునా? ఫలానివారికి వోటివ్వమని తీర్మానించెదరా? లేక శేకులతో ప్రబోధమునకై యవస్థాసము లిచ్చెదరా యని ప్రశ్నించిరి. ఎవరికి లోబిట్లు వారు మాట్లాడిరి. అన్ని కలలోకల ప్రశ్నలువేసి సభ సాగుతుండ నడ్డము దగిరిరి

కానసభ్యులై ఒక్క స్వదేశీ ప్రధానని నిజమునైన విధించుటకు ఈసభ సాహ్యునించిన ప్రజాసంఘ కార్యదర్శి లకు ప్రైవేటులేక అసావాదిత్యో తీర్మానములను వెట్టి సభను రసాభాసము గావించుకొనిరి. చివర శేమియు జరుగక గల్గెనని శేకులవేయును నెదిరించి వారు వెల్లిపోయిరి. వారము వదిలిన ములనుండి ముందుగా మాదాపాడిజేసి రెండదివాయి సభ జరిపి తుదకు తేల్చికవలిత మేనుంటే వడ్డగింజలోనిది విజృంభింజ. మా ప్రజాసంఘమువారి రీసందర్భమున ప్రజల సానభూతి కెంతయు వాక్రులై యున్నారు.

శ్రీ మై ల వ రం

బాలభారతీసమాజమువారు బెజవాడలో ఈనెల 27 వ తేది శనివారము రాత్రి హరిశ్చంద్ర యను నాటకమును ప్రదర్శన మొనరింతురు. కె. కట్టాభిరామయ్య, కార్యదర్శి.

ప్రకటన

ఆంధ్రగిర్వాణ విద్యాలయము (కొవ్వూరు) తాలూకు గుడివాడ తాలూకా వెన్నెలపూడి గ్రామం తాలూకు నె 202, 208 రు య 67-00 య భూమి విద్యానిలయము తాలూకు బాక్ 100 పరిష్కారముగాను విక్రయించుటకు నిశ్చయింపబడినది. కడప భూములు గుడివాడతాలూకా నెవరినాడ గ్రామంలో 11-11-1923 తేదిని బహిరంగముగా కలవేయబడును. కాన కావలసినవారలు వచ్చి కొనుక్కొనవచ్చును. భూమి రెండుఖండ ములు. మామూలు పల్లము కొలేటి మంపులేని ఎండుమడుగులు లేనిది. పాగుండిలో వుండి నీటిగడరు కలది. పరిమితం య 86.0 00 ఒక ఖండ్ య 81-00 య. ఒక ఖండ్ పాటపాడే మనిషి రు 100 00 భూముల కట్టవలెను. పాట కొట్టివేసిన వెంటనే వాలుగడంతు సొమ్ము చెల్లించవలసియుండును. తక్కిన సొమ్ము నెలకొలుపుకు మించకుండా బిచ్చరు కాలగందు చెల్లింప వలెను. ఆ ప్రకారం చెల్లంపయెడల పాటదారుల జవాబుదారి మీద తిరిగివేలము వేయించబడును. పల్లము వారిపల్ల రాబట్టుకో బడును. భరణుకు మదరా యవ్వబడును. కడప భూమి తిన్న చిన్న లాట్లుగా విడిచిసి అకసం వెంటిని వేలం వేయించ బడును.

తెల్లగ్రగడ సూర్యవారాయణరావు, కార్యదర్శి. ఆంధ్రగిర్వాణ విద్యాలయము, కొవ్వూరు, 16-10-23.

అందరును వాడతగిన

మామదన మంజరి టానిక్ మాత్రలు వీటినివాడుకుచే ఆయుస్సు, అందము, ఆరోగ్యము మొ దలగునవి వృద్ధియగును, అన్నిరకముల వ్యాధులకు ఎట్టి నీర్తికా లేకను మంచుటయు నిచ్చును 40 మా గల బుడ్డి 1-3 ధర రు 1 నైవ్యవిధ్య కావలసినవారు వాసిన ఉచితముగా పంపుడును. రాజవైద్య సారాయణజీ శేకవతీ 8198 27 నైవామారుకోడ్డు, మద్రాసు

చెన్నపురి బజారుధరలు

ఆగ్స్టు 26 వ తేది శుక్రవారము

(1) ధాన్యములు

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and another unit. Rows include Channa, Bhat, etc.

(2) వస్తు ధాన్యములు

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and another unit. Rows include various grains and oil.

(3) నూనె వస్తువులు

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and another unit. Rows include various oils.

(4) చిల్లర వస్తువులు

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and another unit. Rows include various small items.

(5) ఇనుము

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and another unit. Rows include iron items.

(6) లోహములు

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and another unit. Rows include various metals.

(7) రంగులు అలిజరైలు

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and another unit. Rows include dyes and pigments.

The Zandu Pharmace-utical Works Ltd.,

Elphinstone Road, Bombay.

జాండు పర్మాటికల్ వర్క్సు-స్

లెమిటెడ్, బొంబాయి.

మొదటికిం చంద్రప్రభ మాత్రలు

ఇవి కొలెజియల్ లోహధాన్యములు, మూక్తిక భస్మము, మొదలగువాటిని కచ్చి కాస్త్రోక్తముగా కలపబడి యుండునని చెబుచున్నది. మాత్రములో కలిపిపోవు శుక్రము, మూత్రములందు తీసి (phosphate), శేబువు మొదలగు నెక కొరకముల, కడపనునొప్పి, వాగికోగడు, వ్యూములు, బలహీనత యితర శ్రీమంబంధమైన అంతువ్యాధుల మొదలగునవి కల్గును మహాను.

ఒక తులము బ్రౌన్ ధన్యముల బుడ్డి 1-3 ధర రు 1/5/0 4 బుడ్డలకు ఒక సారి ఆర్ద్రత పంపింప వ్యాధిగు సాధించు యువాము.

మా బ్రౌన్ ధన్యముల క్యాటలాగ్ యువాముగా పంపుచును. Sole Agents H. Damodar & Co., 43 China Bazaar Road, Madras.

16 వ గోదావరి మండల సభ

కాంగ్రెసు ఆదర్శము

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య తీర్మానమును గురించి చర్చ

తీర్మాన ముపసంహరించుకొనబడుట

(మా ప్రత్యేక విలేఖరివద్దనుండి)

అక్టోబరు, 24:—సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము కాంగ్రెసు యొక్క ఆదర్శముగనుండు స్పష్టమైనది. ఇది తీర్మానమును శ్రీ మొసలంటి తిరుమలరావుగారు (కాకినాడ) ఉపపాదించుచు గొప్పకోపశ్వాసము చేసిరి. అందులో ఆయనచెప్పిన దేమనగా, ఈ తీర్మానముయొక్క అర్థము యిప్పుడు స్వాతంత్ర్యము ప్రకటించబడలేదని. మన ఆదర్శము సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును సమపాదించుట అని స్పష్టమైనది. అట్లు చేయబడినది కాకినాడలో జరిగినప్పుడు కాంగ్రెసుకు నిషేధించబడినది. ఇది మ-జిల్లావారియై బాధ్యతయొప్పును. అని చెప్పి కాంగ్రెసుయొక్క ఉద్దేశము ప్రాంతీయమని ఎట్లు మార్చబడినది తుదకు 1920 లో ఇప్పుడున్న స్థాయికి ఎట్లు చేయబడినది తెలియజేసిరి. ఎంతటి కాంగ్రెసు వీరులు నాయకులు కాంగ్రెసునుండి విడిపోదురన్నప్పటికి మోమోజుమి 1920 లో కాంగ్రెసును తాము విధానమును మార్చినారు. భృత్యులకులను కాంతివర్ణములను భౌతికమును స్వరాజ్యమును పొందలేమని ఇంతవరకు జరిగినచరిత్రను అనుభవమును గురించినయెడల ఈ సూత్రమును మార్చలేనో లేదో నూహించవచ్చునని, గొప్ప నాయకులను ప్రచారకులను జైలుకు పంపుటయు, అనేకవైపుల పెట్టుటయు ప్రభుత్వమువారు వారి నిరంకుశత్వమును కొనసాగించుచున్నారనియు, ఇట్లు ఈ జిల్లాలో చేయుచున్నారనియు విన్నందులకు యిట్టి కొనసాగించుచున్నట్టి ప్రజాభిప్రాయము స్థాపించి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును ఒడచి యిచ్చించుచున్నారనియు, ఇట్టి తీర్మానము చేసినయెడల కాంగ్రెసులో కొందలు విడిపోవుమని అందురు. ఇదివరలో కాంగ్రెసు నాయకులను మార్చినపుడు పెద్ద పెద్ద కాంగ్రెసు నాయకులు విడిపోయినప్పుడు కాలి, విచారము లేకుండునది. అప్పుడు నాయకులు పెట్టి కాంగ్రెసును విట్టివలయునని చెప్పిరి అట్లే యిప్పుడును ఎవరు విడిపోయినప్పటికి కాంగ్రెసుకు బలము రావలెను. ఇప్పుడు మీకు సామ్రాజ్యవ్యతిరేకతలో నుండుటకు మీరే తోడు చేసినారు. ఇందుకు తార్కాణము బ్రిటిష్ కాని విలువైన కన్యా తీర్పు. బ్రిటిష్ వారే యిట్లు చేయుచున్నపుడు యిప్పటికైనను నిర్భయముగా సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము పొందవలెనని చెప్పటకు శక్తి ఉండవలసింది. మన సామ్రాజ్యవ్యతిరేకత సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును సేవ వారికాదేకాదు అభివృద్ధి పొందజూచుచున్నపుడు, మనకు సామ్రాజ్యములో నిట్లుంటున్న స్థానికమైనపుడు ఎట్లు మన నాయకుల లెక్కను ఈ బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యమును దుండుటకు యింకను కొరకు లేరనియున్నది. నిండు శత్రువర్తన జరుపుచున్నపుడు, మనము చేసే వారు నిర్భయముగా ఉన్నపుడు, కన్యాలో రంధ్రములు కాచివున్నపుడు ఈ సామ్రాజ్యములో నింకను ఉండవలెనుగాక కాదు తెలియదు.

ఇప్పుడు తీవ్రమైన యెడలకు ప్రకటించలేదని అంటూ ఎవరిగొనామును వాడే చూచుకొనుట మానవే. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యములో తోడు స్వతంత్రముగా తనయిల్లు తాను చూచుకొనుట మానవేచుచున్నది. అట్టి మానవేచు కాలేనని చూపుచున్నాడు. కాని యేమియిబ్బందులు వచ్చినా అని భయముగలదు. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును పొందుటకు నిర్భయముగా చెప్పుటకు మీరు ఆదేశించలేదు. ఇంగ్లీషువారి తీర్మానముగ జీవిస్తున్నారో, ఫ్రాన్సులో, అమెరికాలో ఎట్టి స్వేచ్ఛతో జీవిస్తున్నారో ఆ లాగుననే నేచ్చావారాజ్యములో స్వేచ్ఛ కలిగి పిల్చుచునే యుండవలెనని. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించుట అప్పుడును పుట్టలేదు. ఎవరే ననగా కాకినాడలో డాక్టరు భాగరాజు పట్టాభిసేతారామయ్యగారు చెప్పుచున్నట్లుగా అనుభవమునే మార్చుచున్నామని చెప్పుచున్నారట. స్వాతంత్ర్యమును కాకినాడ కాంగ్రెసులో కావలెనని ప్రకటించుట అని కొందలు చెప్పుతారు. ఈ తీర్మానము అట్టిదిగాదు గనుక దీనిని ఈ సభవారు అంగీకరింపవలసినది కోరుచున్నాను.

గుమ్మడిదల సుబ్బారావుగారు
ఈ తీర్మానమును అతి కాంతివర్ణములు కాంతియే స్వాతంత్ర్యమునే ఆశ్రయముగా గొన్న వాడును ఆయన శ్రీ గుమ్మడిదల సుబ్బారావుగారు (రాజ్ గోపా) చక్కగా బలపరచిరి. శివసేన వారము ఆచరించువారు గనుక ఈయన తీర్మానమును నిజమగు బలపరచిరిగనా రగుదురు. వారు చెప్పిన దేమనగా ఈ తీర్మానము బహు కాంతివర్ణముగా నాలో తింపబడలేదని, కొందలు ఆనుకూలముగను కొందలు ప్రతికూలముగను నమ్మరు లిచ్చుటకు కాదనియు, ఇంతటి కార్యదీక్ష, మహాత్మాగము, నర్తకమును భారపోయట నాలో చించుకొనవలసియున్నది. భారతీయ తాను మోగుమును సంపాదించి ప్రపంచమున ప్రకటించుట తాను రానున్న కాలములో గురిపెతము సంపాదించవలెననియు నామస్మయమున్నది. దీనివలననే ఎట్టి సంకేతములున్నను మనము చేయలేము. సంకేతములు నిర్వృత్తి చేసినవనిగాని మనము ముందుకు వెళ్లవలెను. రాజకీయముగ సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము ఆదర్శముని కొన్ని మానవలక్షణము తీర్మానముగొని నిర్వహించుటను ఎప్పుడును చేయవలసి చూచుచుంటిని. ఇట్టి తీర్మానము ఇప్పుడు వచ్చినది. ఆమోదించి తమయెడల పెట్టుటలో వాటిచేయు కొంచెము కంటించుచున్నది. ఏలయు అందుల కార్యకర్త త్యాగము అందరు గ్రహించుకొనెను. స్వరాజ్యము నకు ప్రవాదిగా కాంగ్రెసు సంఘము గ్రామపరిపాలక సంఘములయొక్కట్లు (Organise) చేయవలెనని చెప్పిరి.

ప్రతికూలుర అభిప్రాయము

శ్రీ భిమిడిపాటి సత్యనారాయణగారు తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగా అతిగంభీరముగా మనోరేఖముతో నుపన్యసించిరి. ఈ తీర్మానము ప్రకారము 50 మంది కనీసము యీ సభలో ఆచరించే వారు యెడల తీర్మానమును ఆమోదించుట అభ్యంతరములేదని. భర్తృకణము పెట్టుకొని పనిచేస్తామని చెప్పియుంటే తమ భర్తృకణము లేదని.

“హిందూ దేశములో బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యములో తావు లేదని తెలుపుచు” అనుమాటలకు అభ్యంతరముచెప్పిరి. ఈ మాటలు బలబట్టి సత్యముగాను నిర్భయముగాను ఉన్న హృదయమునుండి వచ్చినమాటలుగా వినిపించుచునది. ముందు జేసిన వెనుకకు రానూడదని. ఒకసారి బందెనులు తెంపుకొని ఆలలభోయి మర్రి కచ్చినట్లుండు నది.

కాంగ్రెసుకు నిషేధించుచున్నామని అర్థము చెప్పుచున్నారు. కాంగ్రెసును ఆహ్వానించి సత్కరించుట వాసివంతు కాని యిట్టి నిషేధాన్ని హక్కును యిది చేయమని అభిప్రాయమని పొందజూచుట వందించకాదని. కాంగ్రెసువారు ఇట్టి తీర్మానమును పెట్టినప్పుడు బలభంగింపవచ్చును.

సభాభ్యుత్థాన అభిభావిత బాధితావనంభూభ్యుత్థులకు చేసిన సభా ప్రాసనాధికర్యము వహింప గోరబడినయిన (సభ్యులు చాలమంది కాదుకాదని) అందుచేత వారు యీ సభలో యీ తీర్మానమునే అభిప్రాయము నిర్వహించుకొనిరి.

గవర్నరు మెంటు కొట్టారు, తిట్టారు, కన్యానిషేధములో యీలాగున చేసినారు అని యిప్పుడు క్రొత్తగా చెప్పి నవనరము లేదు. అన్నిటిని సహించుకొనిరిగనునా పెట్టి కాంతివర్ణము చేయించుచున్నాము. అట్టి పనులు యీలో సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును పెట్టి దండము విడిపోతాయి అడముల్ల అభివృద్ధికి భంగించునది. ఇప్పుడు మనకు తగినంత బలము లేదు. ఉన్నకార్యము చెదరగొట్టవలెను. ఇట్టి స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించు తీర్మానము నాచరణ మోహినిగారింటి పెద్దలనుండి రావలసింది అని. భిట్ కాంగ్రెసులో కన్యాతీర్పు విషయములో ప్రజాభిప్రాయాన్ని బాండ్ గారు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునై

తీర్మానము పెట్టినప్పుడు విడిపోయినది. కాంగ్రెసులో యిందునకై అధిక సంఖ్యకులబలము లేదని తెలిసినపుడు యీ తీర్మానము అవసరము లేదని. (Principle, not unity) అని విజయరాఘవాచారిగారు డాక్టరు పట్టాభిసేతారామయ్యగారు చెప్పి కారనియు ఇది సరియైనది కాదని ఉపశ్వాసవలన యభిప్రాయము.

ఇప్పుడు మాత్మకు క్రొత్తపరిస్థితులు లేవు. ప్రజాబలము లేదు. బడాయి తీర్మానము లక్కరలేదు అనిరి. ఇందు విషయము మొదట ప్రజలలో కొంత ప్రచారము కావలసియున్నది.

అభ్యుత్థాన తీర్మానమునకు సవరణ అనుయోదలకు పంపవలసినది సభవారి నడిగిరి. సవరణ లేదు అని నిర్ణయించలేదు.

అనుకూల ప్రతికూల ఉపశ్వాసలకు మాట్లాడనిచ్చిరి.

సాంబమూర్తి గారు

శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారు తీర్మానమునకు అనుకూలముగా మాట్లాడిరి. తాము మొట్టమొదట స్వాతంత్ర్య ప్రకటన తీర్మానము నుపపాదించవలసి అనియు కాని చర్చ లేకుండా ఏకగ్రీవముగా అంగీకరింపబడు తీర్మానమే పెట్టవలెనని ప్రయత్నించుచు స్వంత తీర్మానము నుపసంహరించుకొని యీ తీర్మానమును బలపరచుచున్నామని చెప్పిరి. భిమిడిపాటి సత్యనారాయణగారు యింతవరకు చెప్పినదానిలో భేదాభిప్రాయము ఏమియు లేదు. గ్రామములందు ప్రచారము చేయుటకు మనస్ఫూలు కావలెను. ఉన్నట్లుంటే అభ్యంతరములేదని. (సవరణభర్త్యు లిచ్చినట్లుంటే అసభ్యులు బహుమతి చెప్పిరి.) కాంగ్రెసువారు ప్రయోజనభర్త్యు లిచ్చెదరు. కనుక ఆయన కేమియు అభ్యంతరముండదని యనుకొంటానని ఉపశ్వాసవలన జరిగిరి. కాని వారికి (technical objection) ఒకటి ఉన్నది. ఈ తీర్మానములో కాంగ్రెసులో రావలెను కాని యీ కుండలంబలో కాదని. ఈ తీర్మానము కాంగ్రెసువారు చేసిన సంచారము చేయుటకు ప్రయోజనభర్త్యు లిచ్చినట్లుంటే ఆయనకు అభ్యంతరములేదు. ఇంక నిరసించవలయులలో ఆయన చెప్పినది యందుల కంత సంబంధించినది కాదు అని ఉపశ్వాసవలన నుడిచి ఈ తీర్మానమును గురించి పూర్వపుచరిత్ర చెప్పిరి. స్వాతంత్ర్య ప్రకటన తీర్మానము 1921 సం॥ లో కాకినాడలో జరిగిన మండలసభలో ప్రవేశ పెట్టబడినది. 5 రోజు లాసభ జరిగినది. అసభలో 148 గురు ఆహ్వాన సంఘసభ్యులు, 494 గురు ప్రతినిధులును సభితులై ప్రేక్షకులును మొత్తము 1650 మంది యుండగా తీర్మానము ప్రవేశ పెట్టబడినది. అక్కరాజు సుబ్బారావుగారు వ్యతిరేకముగా మాట్లాడినప్పటికిని తటస్థముగా సందిరినది. తీర్మానము ఏకగ్రీవముగా అంగీకరింపబడిన దనియు, 1921 సం॥ డిసెంబరు నాటికి వంజూలు భిల్లారావు స్వరాజ్యసభ్యులు పరిష్కరింపబడినా లే అక్కరాజువారు కాంగ్రెసులో భారతదేశ స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించలేదని యీ తీర్మానములో నున్నదనియు, ఆ తీర్మానమును మరల ప్రవేశ పెట్టవలసినదనియు, పూర్వపుచరిత్ర చెప్పిరి.

కాని కాంగ్రెసు నాయకులను మార్చవలసినది తీర్మానము వచ్చినపుడు భేదము కల్పించరాదని సవరణ పెట్టలేదు. చెట్టికిని ఎత్తువధేనము లేదని.

స్వాతంత్ర్య ప్రకటన ఏదేమిటో చేయబడినది బహు కొద్దిమందిచేతనే చేయబడినది. కొరియా దేశములో 88 గురు చేతనే ప్రకటించబడినది. అమెరికాలో 20 లేక 30 మంది మాత్రమే ప్రకటించిరి. ఆ ప్రకటించువారి సంఖ్య అందులోనే యింకను, వందలలో నుండదు. గోదావరి మండలసభలో అట్టి తీర్మానము ఆమోదించబడింది. ఆ విధముగా తీర్మానము చేసినపుడు దేశమంతటినీ అట్లు మరలనని అభిప్రాయపడితిని. ఈ తీర్మానములో ‘స్వరాజ్యము’ అనుటకు బదులుగా ‘సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము’ అని పెట్టబడుచున్నది. స్వేచ్ఛ, స్వాతంత్ర్యమునై త్యతిరేకముగా నుండుట కష్టమగు వారివలననే ఈ సభలో కాదు, యాదర్భాగదేశములో ఎవరందురు? అయితే ఏమి కష్టములు బాధలువచ్చినా అభిప్రాయపడుదురు. దేశము అంతర్భాగము వదులుట త్యాగము చేయుటకు సిద్ధముగానున్నామని భయము. అట్టి తీర్మానము పెట్టవలసి అని. రాజకీయ రంగమున మన రాష్ట్రము అభివృద్ధి అలంబించియున్నది. ననోభావమును కాంగ్రెసులో చెప్పవలసియున్నది. బద్ధముగా ప్రకటించవలసి దని బహిరంగముగా సంతేనము లేకుండా నిర్భయముగా చెప్పుటకు మున్నుకొని భావమును చెప్పవలసినది యీ తీర్మానము కొరుచున్నది. ఆ దృఢము మీ కుండగలవు. కాకినాడ కాంగ్రెసులో విధానము, భర్తృకులు నిర్ణయింపగలరు. సర్వోత్కృష్టమైన లక్ష్యము ఎవరుగ పెట్టుకొని మార్గముల తర్వాత నిర్ణయించుకొనవలెను. ఏకగ్రీవముగా ఈ తీర్మానమును అంగీకరింపవలసినది చెప్పుచు విరమించుచున్నాను.

శ్రీ కాశీపురామూర్తిగారు (రాజ్) తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగా మాట్లాడిరి.

శ్రీ బ్రహ్మజ్యోతుల నుబ్రహ్మణ్యులుగారు బలవరచిరి. ఇప్పుడున్న పరిస్థితులలో అసహాయవారులకు మంచినిట్లుకాదని యిక్కడని పరిస్థితులు బ్రాహ్మణులు గల వనియు, ఇప్పుడీ తీర్మానమున పెట్టబడు తీర్మానము నేరంగులకు యుద్ధేతన నియు, స్వాతంత్ర్యోద్యమము అవసరము పడినపుడు పరిస్థితులు అప్పుడు చేయబడుననియు, అప్పుడు యీ కృత్యసంఖ్య మొదట ఆచరించి యగుటకు వెల్లుదురనియు ఆయన తమ యువశక్తి కమునందు చెప్పిరి.

రంగయ్య నాయుడుగారు

శ్రీ మండపాళ రంగయ్యనాయుడుగారు (కాశీవాద) వీరు వ్యతిరేకముగా మాట్లాడిరి. స్వాతంత్ర్యోద్యమమునకు తమ కేమియు భయములేదనియు అందుకు ప్రభుత్వదేనియు చెప్పి ఈ తీర్మానము కట్టిబిడ్డలుతీర్మానముగ నన్నియనరి ఈ తీర్మానము నామోదించువారి యభిప్రాయము ఇప్పుడున్న కాంగ్రెసు నూర్తములో స్వరాజ్యము అన్న పదములోనే యావత్తు అర్థము ఉన్నదనియు, క్రొత్తగా నామానులకు అర్థముగాని ఈ స్వాతంత్ర్యపదము పెట్టినందుకల్ల వచ్చినలాభము లేదనియు, మొదటినుండియు అందరూ అర్థమయ్యే పదములను స్వరాజ్యము అంటేనే సంపూర్ణస్వరాజ్యమని తెలిసేటట్లు అవసరమైనట్లు యితే ప్రయోగము చేయవచ్చుననియు, ఇదివరకే చక్కగా ఆలోచించి పెట్టబడిన పదమనియు, ప్రభుత్వమువారిల్ల వచ్చే విషయము కొత్తని కావనియు, అందుకే యీ పదమును జరుపుచున్నామనియు కాబట్టి క్రొత్తపదము పెట్టుట అవసరమౌర. ఈ మాటలకు చక్కగా ఆలోచించి పెట్టిన నూర్తమును ఏమియు మార్పు నక్కర లేదని. చేసేవని నన్నదని. ప్రత్యేకపథలో స్వాతంత్ర్యోద్యమము చేసి యిరుగ్గో యీ 25 మంది ముందు వెల్లుచున్నాము. మీరు వెంటరారలెనని లెను చేస్తున్న పని చేయవలసి యున్నది కాని తొందరతీర్మానములు పనికి రావని. చేయవలసిన పని మహాత్ముడు చెప్పినదియు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును సహాయ నిరాకరణమార్గములను ప్రభుత్వము చేయవలసింది. అది యెప్పుడు చేస్తే అప్పుడే సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము, స్వరాజ్యము, ఏది కావలసిన అది వచ్చును అని చెప్పిరి.

శ్రీ కృష్ణ శంకరాచార్యుగారు (అమలాపురము) తీర్మానముగా బలవరచిరి.

శ్రీ గాడేపల్లి నారాయణశర్మగారు (పితాపురం) తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగా మాట్లాడిరి. తాము 1921 సంవత్సరములో నన్న పరిస్థితులను బట్టి స్వాతంత్ర్యోద్యమము తీర్మానమును ఆమోదించితిమనియు, ఇప్పుడు ఆ పరిస్థితులు లేకపోవటమే కాక కొంతవలము తగ్గియున్నా మన్న కారణముచేత కూడ ఈ తీర్మానమును ప్రతిపాదించునందువలన వచ్చినదనియు, నామొర కాంగ్రెసులో మహాత్ముడు అందరకు అనువైన రీతిగ నూర్తమును నిర్మించివాడనియు మార్పు ఇప్పుడేమి అవసరములేదనిచెప్పిరి.

శ్రీ భాంధవి దువ్వూరి నుబ్రహ్మణ్యుగారు తీర్మానమును బలవరచిరి.

శ్రీ ఆరవిల్లి జగ్గయ్యశాస్త్రిగారు తీర్మానమును ప్రతిపాదించునట్లు మాట్లాడిరి. తీర్మానమును మూలమునకే బాధ కల్గు నియు, బ్రిటిష్ ప్రభుత్వముతో గాన స్వాతంత్ర్యము తోగాని ఏమియు సంబంధములేదని యి వనియు, బ్రిటిషువారు పెట్టే చేత చింత పెట్టుకొని కేకయుండి పోవలసివనియు దీనికి ఆధారము చెప్పిరి. గాంధీ మహాత్ముడు చెప్పినట్లుగా గాంధీమే అత్యంత పూర్వకస్థుత విమర్శనము చేడల మన విధానము పూర్ణముగా సాగును. కొరియా మొదలగు దేశములలోగల (Party organisation) కల్ల కొద్దిమందిల ననే సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమును బడచుట మన సాంఘమూర్తి గారు చెప్పినారు. ఆ దేశములలో పద్ధతులులేని అట్లు మనము చేయలేక. ఎప్పుడైతే విమర్శనములేదో, ఎప్పుడైతే కాంగ్రెసులో పార్టీలు ఏర్పడినో, ఎప్పుడైతే ఒక పార్టీ ఏర్పడినప్పుడో, అది దౌర్జన్యము చేయుచుండే వలయును. అప్పుడు మన యీ శాసనసభలకు దౌర్జన్యములకు వచ్చెదము. నన్ను కుమిచ వలసినదని కొరుకున్నాను సాంఘమూర్తిగారును ఇతరులు మూలము కిప్పు బాధించిన నడిపించుచున్నారని చెప్పుచున్నారని ఇతరులలో కూడ, ను ప్రికానెట్లంతు తీర్మానము వెంటనే రోజులలో పెట్టినపుడు నేను వ్యతిరేకముగా నుంటిని. కనుక తీర్మానమునకే యీ తీర్మానము భంగము లేదుపెట్టుచున్నది. మాజరత్ మోసానిగారి పదములే ఆంధ్రదళమొప్పుట

యితే “ధర్మకర్తలు కాండకర్తలు” అన్నది మార్పు “సాధ్యమైన అన్ని పద్ధతులకల్ల” అని పెట్టుకొనలెనె. కావున ఈ తీర్మానమును సమ్యక్ లిఖ్యమనదని కొరుకున్నాను.

శ్రీ కెన్నెటి సత్యనారాయణగారు (గారుండ్రపురం) ఈయన కూడ వ్యతిరేకముగా మాట్లాడిరి. దేశంలో విమర్శము తక్కువగా నన్న సమయంలో హిందూమహాదేవు సమ్మేళనము తిరుగ గట్టిపరచుకొనుచున్న సమయంలో (నన్ను క పరిస్థితులలో నిట్టి తీర్మానము వలనబడదని. మన అత్యంత సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమును చెప్పడమతోనే గురుద్వార కమిటీ చేసి ట్లుగా యీ కాంగ్రెసును unlawful assembly and illegal association) (పభుత్వమువారు చేసేట్లుయితే మనము సహజీ కానవోల్లంతుమనకు సంసిద్ధులై యున్నామా అని విషయ ముగాచించు కొనమరి. బాధ్యత గలిగించి తీర్మానమునకు ప్రతిపాదించుగా వోటు యివ్వలెనని కొరిరి.

ఉపపాదకుని ప్రత్యుత్తరము

(ప్రతి కూటమికి తిరుగుబాటుగాన ప్రత్యుత్తరము నుచ్చుచు యీ కింది యోజనలు చెప్పిరి. ఈ తీర్మానములో అత్యంత ముఖ్యమే చెప్పబడెను. కాని స్వాతంత్ర్యోద్యమము మిప్పుడు చేయవలసివారు. ఒకదాని కొకటి రుద్దగోరమునకునున్నారని అందరకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము కావలెనని యిచ్చు ఉన్నప్పుడు అట్టి అడ్డునాను చెప్పవలసినది కాంగ్రెసును కొరుకులు ఆక్షేపణ కల్పించెను. మీ కొరక నిర్బద్ధముగా చెప్పినట్లుకు అది బిడాయితీర్మానమని యాపించుకొనెను. దౌర్జన్యము వచ్చు న్నట్లుభయమునకు, “In other Lands”) అను (గంధము జదివి నట్లుయితే కొరియాలో 88 గురు దౌర్జన్యగాహిత్యముగా ఎంతగానూ కార్యమును నిర్వహించినది తెలియును. దౌర్జన్యమునకు తావులేదు. నూర్తకారణముకల్లగారు స్వాతంత్ర్యోద్యమము తీర్మానమును వంజాబు, భిలాభకు స్వరాజ్యమునకును వరిమగ్గరింపబడవచ్చును ఆమోదించి యిప్పుడు వ్యతిరేకముగా నుడుట యనునది సమ్యక్ప్రదించుచున్నది. కాంగ్రెసులో ఎప్పుడు అధిక సంఖ్యాకుల పార్టీ అభిప్రాయమును కారము నడచును. ఇప్పుడీ తీర్మానమున కిచ్చినది పార్టీ కాంగ్రెసులో అధిక సంఖ్యాకులుగా నుండినట్లుయితే కాంగ్రెసువారిచే నడపింపబడును. ఆ గీ కారము లేక విడిపోయినవారు పూర్వము కట్టి. విద్యార్థికులు విడిపోయి తమ సానుభూతిని మామించుచు ద్రవ్యమునిచ్చుచు నితర సహాయముచే నుచు ఎట్లున్నారో ఆరీతిగానే వీరును ఉండ వచ్చును. బ్రిటిష్ గవర్నమెంటుకు మూలచేసినను చేస్తుట్లు ఇప్పుడుకాశ్రీగారు చెప్పినారు. అట్లును ఈ తీర్మానములోలేదు. బ్రిటిష్ గవర్నమెంటుకు తిరిమి చేయడమను యందులోలేదు. మన యొక్కస్థితి (Position) కష్టముగా చెప్పవలసి ది గాన చెప్పుచున్నాము. కెన్నెటి సత్య నారాయణగారు (illegal and unlawful assembly) (కింద కాంగ్రెసు నుకేసి (Disple se) చేపారన్నాను. గురుద్వారా ప్రభుత్వక సంఘము (Unlawful assembly) గా చేర్చి వ్యవహారము చక్కగా నడుచుచున్నది. ఆరోజునకే మనము ఎదురు జూచుచున్నాము. ఇదివరకు విధానము మార్పుకుట ఎట్లు పనిచేసివారు. ఎప్పుడైతే అవిధముగా పనిచేస్తామో కానవోల్లంతుమను మచ్చున ఆపశ్చితుల వచ్చును. క్రొత్తవిధానమువచ్చును. త్యాగము అభ్యివృద్ధిజూచును. కెనాస్ తీర్మానము రుచి వచ్చినప్పుడు అఖిల భారత జాతీయోపసంఘమువారు జూలై 26 క లేదా వారతాగదినముగా భావించవలసిన దని తీర్మానించిరి. అట్టి పరిస్థితి వచ్చినందుకల్ల కాంగ్రెసు కమిటీ (Tacit) గా (Cominit) చేసి కొన్నది. కనుక ఈ తీర్మానమును ముఖ్యముగా ఆమోది. పరలసినదని కొరిరి.

అధ్యక్షుని అభిప్రాయము

అధ్యక్షుడు తీర్మానము వోటుకుపెట్టుచు నిట్లు చెప్పి మొదలిడెను. “ఈ తీర్మానము ఇంతవరకు పూర్తిగా సర్వోప బడెను. అనుభూలముగ కొందఱు గతమును ప్రతిపాదించు కొందఱును ఉభయపక్షముల మూట్లాడిరి. ఇరువురము నాదము తెలియజేయుచుండిరి. నున్నాము. నా యభిప్రాయము యివ్వబూనకెను.”

ఆంధ్రుల ఒక ప్రతినిధి భిమిడిపాటి నరసింహశాస్త్రిగారు లేచి అధ్యక్షులు తమ యభిప్రాయము తెలియజేయునలెనని కొరిరి.

బు. సాంఘమూర్తిగారు— అధ్యక్షుని యభిప్రాయము ఇప్పుడు చెప్పుటగాదు. వారు తంత్రోపత్యాసముతో చెప్పి డరు. ఆయన తమ యభిప్రాయమును ఇప్పుడు చెప్పవలసివలెను కొరుకున్నాను. విదేవ వట్టికొండలు లేచి అధ్యక్షులు ఇప్పుడే

వారి యభిప్రాయము తెలియజేయునలెనని యున్నదనియు, వారి యభిప్రాయమునుకూడ తెలిసికొనటకు సభవారుకుతూహలులే ఉన్నారనియు ఆయన చెప్పకరప్పదనియు కేకలు వేసిరి.

భిమిడిపాటి సత్యనారాయణగారు అధ్యక్షులు తమయభిప్రాయము చెప్పవలెనని చెప్పిరి. కెన్నెటియెడల చాల బాగుండును అనియు అట్లు చేసినయెడల స్వాతంత్ర్యమునుకూడనియు అధ్యక్షుని యభిప్రాయము చెప్పటతోనే సభ్యులయభిప్రాయములు కూడ మూ వోటుకు భంగకరముగా నుండు నేమో అనియు కనుక వారు చెప్పవలెనని నుండగోరుచున్నా వనిరి.

మీరంటి మహానుభావులు గొప్పకాములు ఇక్కడకు వచ్చి అధ్యక్షుల నహించి మీ యభిప్రాయము నియ్యకపోవుట సమంజసముగా నుండెను గనుక అభిప్రాయమును చెప్పవలసినదని కంతుల వీరరాఘవస్వామినాయుడుగారు కొరిరి.

అధ్యక్షులు— కాదు అభిప్రాయమును ఇయ్యవలెనని నుండదలచితిని. (సభలో కలవము) అని చెప్పుచుండగా,

సాంఘమూర్తిగారులేచి అధ్యక్షులతో “మీ యభిప్రాయమును మీరు చెప్పుటకు మీరు పూర్వమైనవాళ్లు కందు. కాని ఉపపాదకులు మాట్లాడె పూర్వమే మీరు తీర్మానముమొట్టాడియుండవలసింది. ఇప్పుడు మీరు మీ యభిప్రాయము నియ్యకందు కొరకునున్నాను,” అని చెప్పిరి.

ఉద్దేశముతో అధ్యక్షులు ఇట్లు చెప్పి— నేను మాండు తీర్మానమునై మాట్లాడుటకు ఉత్తమ దశను గాను. నాయొక్క అభిప్రాయమేమో నిన్న రాత్రి విషయమై యావత్తులో తెలియజేసి నాను. అది మీలో కొంతమందికే తెలియవచ్చునగాని ఇక్కడనున్న యీసభ్యులందరకు తెలియదు. విషయము ఇక్కడ అక్కడలో ఈ తీర్మానమును చర్చించుటకు సంపూర్ణమైన అవకాశ మిచ్చినాను. నా యభిప్రాయము తెలియజేయినదే విషయమై యావత్తులో చర్చ జరగనిచ్చివారు. ఇప్పుడు నేను సభాధ్యక్షుడనై నుండుటచేత బాధ్యత వహించిన స్థానము నుండుటచేత నేను వాకు తోచినది చెప్పియెడల నాకిది నేను కేట వేస్తావాడనై యుండునని నమ్ముచున్నాను. నేను నా యభిప్రాయమును చెప్పనిచో అభిప్రాయము వ్యవహారమునకుకొనిపోయి గాని ఒక కదంతి ఆపాదించునని నమ్ముచున్నాను. (అభిప్రాయము తెలియజేసిన దన్నవారి పార్శ్వధ్వను)

సంపూర్ణమైన సవోదేశముతో మహావోధో జిత్తో అధ్యక్షులెట్లు ఉపయోగించిరి. — కాంగ్రెసుఅసెంబ్లీ ఏమి? దాని పనియేమి? కాంగ్రెసు అసెంబ్లీ జాతీయమహాసభ, అది ఒక్క పార్టీకి ఒకే అభిప్రాయముగల కక్షకు చెందింది కాదు. సాధ్యమైనదివరకు అన్నిపార్టీలవారు లెరియున్నది జాతీయమహాసభ. ఒకే కాంగ్రెసులో భేదాభిప్రాయములు అన్నప్పటికిని ఏ అభిప్రాయము అధిక సంఖ్యాకులకు లభిగయుండునో ఆ అభిప్రాయము ప్రబలము వెల్లును. అధిక సంఖ్యాకుల యభిప్రాయము ప్రబలము అదరు సవరణలసినదే. కాని యీయప్పు జరిగిన రీతిగా అధిక సంఖ్యాకుల యభిప్రాయము ప్రబలము నడవవలెనని కొందఱు ఎరించి నడచెరు. ఈ కాంగ్రెసు అందఱును వాడ విషయముపొందుట్లుచేయలెను. (Tyranny of majority) అను దానిది మహాత్యాగాంధీగారు అనక క మిచ్చుచు అన్ని పార్టీలవారికీనూడ అసకామిచ్చిరి.

కెడవ : మన మేమనగా, అందఱును కాంగ్రెసులో శరేటట్లుగా సహాయనిరాకరణసూత్రమును (Non-Co-operation Creed) పెట్టి నాడు. ఆ సూత్రమును అంగీకరింపని వారెవరును కాంగ్రెసులో నుండుటకు వీలులేదు. కాంగ్రెసు మహిమింజుటకు తెలియక పోవచ్చును. స్వరాజ్యము మన జ్యోహాన్కల్ల అయిండ్లను తెలియ ఇంగ్లండుకల్ల సవ్యము (Dominion Statute) యిచ్చినప్పటికిని తాను అంగీకరించియుండియుండునని చెప్పుచుండెను. పరిస్థితులు దేశోదానికో (సామ్రాజ్యాంగీకరి స్వరాజ్యమునకో సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమునకో) అనువైనప్పుడు మనము తీసికొని యుండుము. నా సోదరుడు యింజు సాంఘమూర్తిగారు మనము (Constitutional method) కు వెల్లిపోవుచు నేమో యీసహాయనిరాకరణ విధానమును ప్రోత్సహించుచు మేమో అనిఅనును. Co-operation అనునది నియంత్రణము సవ్యరీతియు అని మన మిదివరకే తెలిసికొని యుంటిమి. సహాయనిరాకరణ మొక్కటియే ముఖ్యకరణమని మనము నమ్ముచున్నాము.

అయితే యిప్పుడు (Creed) సూత్రమును మార్పుకుట కష్టమకదా అను విషయమున్నది. అదికూడ కొందఱు వ్యతిరేకమిచ్చుచున్నది. ఇతరులకు అది ద్యోతకమగుచున్నది. అనవది ఒక ప్రశ్న. పద్ధతులలో ఏమైన భేదమున్నదా? ఏమో భేదము లేదు.

1074 గోకావరీ బుక్ డిపో, రాజమండ్రి

అక్షోభము 25:—హిందూమతావృద్ధియ వివాదము లింక
ను అంతరింపలేదు. శ్రీయతి టంగటూరు ప్రకాశంతులు,
యానాబ్ మునికేగార్లు మద్రాసునుండి యచ్చటికి వచ్చేసి,
యిరువురికి సభ్యుర కలిగి: ప బ్రతిత్తించినను ఉపయోగము
లేకుండెను. వారు చుట్టల నీ గ్రామము కడలివనాడే మహమ్మదీ
యులు 'సంధము' ఉద్భవమును జరిపిరి. అరాత్రి మసీదునకున
వసించుచుండిన యొకవర్తనని గృహమున గర్భాధానమహోత్స
వము జరుగనుండుటచే వారియింటిలో మేళము వాయించుట
చూచి, మహమ్మదీయులు నిష్పంధముగ వానిగృహము ప్రవేశించి
వర్తననిపై బడి, నవాబు కాలమున మేళము నలిపెద ని యొప్పు
కొన్నను వానిని కొట్టిరి. వర్తకునికి కుండి గాఢములు లగి
లిపిరి. ఈవిషయమై పోలీసువారికి రిపోర్టుచేసి కేసుదాఖలు
జేసి: టియిన చుట్టల మహమ్మదీయులు తన్ను కొట్టెదరను ఛీలి
శే రిపోర్టు చేయుటచూడ మునుకొన్నట్లు తెలియించున్నది దిన
దినములకు వివాదములు పెంచుచున్నవి. కంగ్రెసువాదులూ
ఈవివాదములలో జోక్యములేదుగనుక ప్రజురతు మానుకొనెరి.
ప్రకాశంతులు, యానాబ్ మునికేగార్లు మఱి నందఱు
మానుషుని నిచ్చటికి వచ్చెరను కలిసి నల్లి. వారికి సాధ్యము
గానిచో కాకినాడలో కంగ్రెసుసభ జరిగిపెట్టుట మహమ్మ
దాలి, అబ్దుల్ ఖాన్ మున్నగు మహమ్మదీయ నాయకుల నిచ్చటికి
పిలుచుకొనికట్టి హిందూమతావృద్ధిజ మైత్రిని నెలకొల్పఁలయు
నని ప్రాసుకో నియున్నారు.

ఆంధ్రపత్రిక

1923-వ సం॥ అక్టోబరునెల 26-వ తేది

శుక్రవారము

మూడువత్సరముల ముచ్చట

—:—:—:—

ఇండియా ప్రభుత్వపు డైరెక్టర్ ఆఫ్ ఇన్ ఫర్మేషన్ గారితో, హైదరాబాద్ శాసనసభయొక్క మూడు సంవత్సరముల చారిత్రము సంగ్రహముగ వివరింపబడినది. మొదటి మూడుసంవత్సరములు ముగిసి, మరల ఎన్నికలు జరుగు సమయమున, గత చారిత్రము నిండుక వ్రాకించుట యుక్తమే. హైదరాబాద్ శాసనసభ తన ముఖ్యధ్యమము నెఱవేర్చుకొనినాగి శాసనసభయొక్క జయోజయములను నిర్ణయించుటకు, ప్రజల సౌఖ్యము నది ఎంతవఱకు పెంపొందించెననియు, స్వపరిపాలనాభివృద్ధి కది ఎంతవఱకు తోడ్పడెననియు, భారతీయుల జన్మస్వాతంత్ర్యముల నది ఎంతవఱకు రక్షించెననియు విచారించవలయును. అంతయుగాని, శాసనసభ తన్నుమారులు గూడెనో, ఎన్ని తీర్మానముల గావించెనో, ఒక్కొక్కమార్చెంతకాలము గడిచెనో, కనుగొనుట అంత ముఖ్యముగాదు. హైదరాబాద్ శాసనసభ భారతీయుల జన్మస్వాతంత్ర్యములను రక్షింపలేదనుటకు, పెక్కు నిదర్శనములు గలవు. దేశభక్తుల ననేకులను అధికారవర్గము కారాగృహముల కంపగ, శాసనసభ నివారించజాలక బోయెను. క్రిమినల్ లా సవరణ చట్టముక్రింద ప్రముఖుల అరెస్టులు జరుగగ, నేమియు జేయలేకబోయెను. పత్రికల నిర్బంధము నరికట్టజాలకబోయెను. స్వదేశ సంతానాధీశుల రక్షణ యను పేరుతో మరయొక ప్రెస్సు ఆక్టును నిర్మించగ, శాసనసభ దాని నాటంకపరుప జాలక బోయెను. ఇంకను పెక్కు నిదర్శనములు గలవు. ఇవియన్నియు శాసనసభా సర్వీస్ లను ప్రదర్శించుచున్నవి. జన్మస్వాతంత్ర్యములను రక్షించుట, ప్రజాప్రతినిధిసభయొక్క కనిస ధర్మము. ఇక్కార్య మనంబునను నిర్వహించుటకున్న, శాసనసభల విధులు విస్తృతములవలననే ప్రయోజనములునుగి. స్వపరిపాలనాభివృద్ధి తోడ్పడుటకు మార్గము. హైదరాబాద్ శాసనసభ దాని నరికట్టెనుట నిస్సంశయము. ఉప్పుపన్నును శాసనసభవారు వలదనుచుండ ప్రభుత్వమువారు ఖాయము జేసిరి. ప్రభుత్వమువారి యిచ్చయే తుడకు నెఱవేరెను. ఇట్లుకు సర్వేసు కమిషన్ సయామకము శాసనసభ వలదనుచుండ, ప్రభుత్వమువారు దానిని స్థిరపరచిరి. ఇట్టి స్థితిలో స్వపరిపాలన మెటుల బెరుగును? భారతీయులస్థితి అధనివేశ రాజ్యములలోనెమి, స్వదేశమునందేమి, అధ్యాత్మముగనున్నది. దీనిని చక్కబరుచుటకు, సామ్రాజ్య శాసనసభకు చేత గాక బోయెను. ప్రజల సౌఖ్యమును పెంపుజేయుట కిది సరుపయోగమని తెల్లమయినది.

ఇందుకు శాసనసభ్యులను గాని, అధికారవర్గమును గాని నిందించి ప్రయోజనము లేదు. సంస్కరణవిధానమే నిరంకుశాధికారమును పోషించుట కవకాశ మొసగుచున్నది. ఒకవేళ శాసనసభ్యులందరును ప్రజాభిప్రాయములను బలపరిచెడివారయినను లాభ ముండదు. రాజప్రతినిధిగారు తమ నిరంకుశాధికారము నుపయోగించి, వీరి తీర్మానములను నిరుపయోగము గావించవచ్చును. సంస్క

రణముల విలువయు, శాసనసభల విలువయు, ఎల్లరకు దెలిసియే యున్నది. ఇప్పుడు ప్రచురింపబడిన పాఠము జడివినను, ప్రజలు సామ్రాజ్యశాసనసభ పట్ల యత్సాహము జూపజాలరు. “నిరంకుశ ధర్మమీ సంస్కరణములందు విఫలంబుడె నని” ఛెల మున్నప్పుడు ప్రభువు దెలిపిన వాక్యము లీ గ్రంథమున ముంగుగ నుదహరింపబడెను. ఛెలమున్నప్పుడు ప్రభువుగా రెటుల దలచినను, నిరంకుశత్వ ముగంటుటకు మార్గము వెనుకటికన్న సింకను వృద్ధిజెందెనని, మూడుసంవత్సరముల యనుభవము తేటపరుచుచున్నది. స్వరాజ్యము ప్రారంభమయ్యె నని, కన్నాటుప్రభువు దెలిపెను గాని, ఫలితము తద్వ్యతిరేకమయినది. పైకి ఎన్ని దంభముల జరికినను, గ్రంథకర్త దెలిపినటుల ప్రజాప్రతినిధి ప్రతిష్ఠాపనలను స్థాపించుటకు, సంస్కరణకర్తలు బూనుకొనలేదు. వారి సూచనలందు అట్టి ఏర్పాటులు లేకుండెను. ఇట్టి సంకుచిత సంస్కరణములను కొనసాగించుటకు, బాధ్యత వహించక కాంగ్రెసుసభవారును గాంధీమహాత్ములను కడు దూరదృష్టిని జూపినటుకు సందియము లేదు. మహమ్మదాల్ గాఢీవలనుగివినటుల, కదలమిదలని కొయ్యగుట్టును నడిపించుటకు ప్రజలుబాధ్యతను పూట అవివేకము. శాసనసభా బహిష్కారమువలన, సంస్కరణముల నిజస్వభావము అతిత్వరితముగ వెల్లడియగుటకు వీలయ్యెను. దేశమోక్షమున కిది తోడ్పడజాలవని, మితవాదులకు సయితము తెలిసినట్లును. శాసనసభల ఎన్నికల బహిష్కారము, శాసనసభల ప్రాతినిధ్య స్వభావమును మిగుల సంకుచితము గావించెనని గ్రంథకర్త యంగీకరించుచున్నాడు. పంజాబు వరిపాలనము విషయమై జమ్నాదాసు ద్వారకదాసు గారు మొదట దెచ్చిన తీర్మానము గూర్చి గ్రంథకర్త వివరించెను గాని, పంజాబు సమస్యను ప్రభుత్వమువారింతవఱకు పరిష్కరింప లేదనుట తెల్లము.

అప్పటినుండి ఇప్పటివరకు, పంజాబు పరిపాలనపు స్వభావము మారదయ్యెను. ప్రజల నిర్బంధములు అప్పటివలె నిష్పాదును యధేచ్ఛగ కొనసాగుచునేయున్నవి. సర్ పి. శివస్వామి అయ్యగారు సైన్యసంబంధమగు తీర్మానముల నెన్ని దెచ్చినను, తుడకు ఫలితమేమయినది? సైన్యములో హైందవోద్యోగులను నియమించవలె నను సూచన నిరుపయోగమయినది. ఎనిమిది వటాలములలో మాత్రము హైందవోద్యోగులను నియమించుట కవకాశ మొసగబడెను. ఇది యయినను పూర్తియగుటకు దాదాపు ముప్పదిసంవత్సరములు బట్టునని, సైన్యాధికారి సూచించెను. హైదరాబాద్ సైన్యములో, హైందవోద్యోగులను సామాన్యముగ నియమించుట కెంతకాలము బట్టునో దీనిని డిట్టియూహించవచ్చును. ఈ ఎనిమిది వటాలములలో నైనను, హైందవసామన్యమును పరిక్షించుటకు మార్తమే యుద్దేశింపబడెను. ప్రెస్సుఆక్టు రద్దుజేయబడినను, స్వదేశసంతానములకు సంబంధించిన మరయొక ప్రెస్సు చట్టము నిర్మింపబడెను. క్రిమినల్ లా సవరణచట్టము నిలిపి యించబడెను. తుడకు అమలునుండి తొలగిపోయిన 1818 చట్టము సైతిము ఇటీవల బెంగాల్ లో మరిలనుపయోగించబడెను. ఇట్టి స్థితిలో శాసన సభల తీర్మానముల ప్రయోజన రాహిత్యము తేటతెల్లమగుచున్నది. మొదటి సమావేశమును ముగించుచు, శాసనసభలకు బూటకపు అధికారములు గాక నిజాధికారములుగలవని, ఛెలమున్నప్పుడు ప్రభువు దెలిపిన వాక్యములు పిమ్మట విఫలమయ్యెను. రెండవ సమావేశము నూలన రాజప్రతినిధియగు రీడింగు ప్రభువుగారిచే ప్రారంభింపబడెను. రీడింగు

ప్రభువు, సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదియనియు, లిబరలు కట్ ప్రముఖుడనియు, హిందూదేశమును బొడార్యముతో పరిపాలించుననియు, దేశాభివృద్ధికి తోడ్పడుననియు, పలువు రూహించిరి. గాంధీమహాత్ముడు గూడ, రీడింగుప్రభువుగారికి పరిస్థితులను గ్రహించుటకు కొంతకాల మవకాశ మిచ్చెను. గాంధీమహాత్మునికి రీడింగుప్రభువుగారికిని, దేశస్థితి విషయమై అటువోజులు చర్చజరిగెను. రీడింగు ప్రభువుగారు, ఛెలమున్నప్పుడు ప్రభువుకన్న నెక్కుడు దూరదృష్టిని జూపెదరని యూహింపబడెను. కాని అట్టి యాశలన్నియు యడియాశలయ్యెను.

ఆలీనాదరుల నిష్పాదముతో, రీడింగు ప్రభువుగారు తమ పరిపాలనమును ప్రారంభించిరి. అప్పటినుండియు ఒక్కరితగ నిర్బంధ పరంపరలు ప్రయోగింపబడుచున్నవి. క్రిమినల్ ప్రాసీజరుకోడ్డు సవరణచట్టము గూర్చి గ్రంథము వివరించుచున్నది. కాని దీనియం దెన్నదగిన మార్పు జరుగ లేదని తెలిసిన సంగతి. జామీను కెక్స్ నులేమి, ప్రసిద్ధి గడించిన 144 కెక్స్ నేమి, అటల్ నే నిలచియున్నవి. యూరపీయనులకును హైందవులకును క్రిమినలు విచారణలలో జూబబడుచున్న వ్యత్యాసమును తొలగింపకబోయిరి. విచారణసంఘమునందలి హైందవ సభ్యులును, యూరపీయను సభ్యులును రాజీపడి, పరిస్థితులను మార్పయిరి. 1931 సంవత్సరమునకు పూర్వమే సంస్కరణ శాసనమును పరిక్షించి నూతన సంస్కరణములను ప్రసాదించవలయునని శాసనసభలో జేసిన తీర్మానము మూలద్రోయబడెను. రాజకీయ నిర్బంధితులను విడుదల జేయవలెనని గాంధీమహాత్ముడు పంపిన అంత్యసందేశము నిరాకరింపబడెనని గ్రంథము దెలుపుచున్నది. అధికారవర్గ మంతకన్నను ఉదారముగ ప్రవర్తించునని ఎవరును యనుకొనియుండదు. మున్సి ఈశ్వర చరణ గారు, నిర్బంధకర్తలను విడుదలవలెనని దెచ్చిన తీర్మాన మోడిబోయెను. ఆలీనాదరుల విడుదల గూర్చి తెచ్చిన తీర్మానమును ఆమోదించువారే లేరయిరి. సామ్రాజ్యశాసనసభా చారిత్ర మెంత అంధకారబంధుమీ, యూహింపవచ్చును. ఇంతవరకును, శాసనసభ్యులు యధికారుల యంద జేరి, సహాయనిరాకరణోద్యమము నణగద్రొక్కుటకు తోడ్పడుచుండిరి. తమ గురువగు మాంటాగూగారి స్థానమునకు చలనము గలుగుచున్నదని తెలియుగనే, వీరికి నిరాశ ప్రబల బోయెను. గాంధీగారి నిర్బంధమునకును, మాంటాగూగారి రాజీనామా వీరి యవిశ్వాసమును పురికొల్పెను. మాంటాగూగారిపై తమకు గల విశ్వాసమును బలపరుచుచు వీరు తీర్మానించిరి. అప్పటినుండియు, సంస్కరణములు లా మనుకొనినంత లాభకరము గావని, వారికి దోచెను. ఇండియా ప్రభుత్వము తమకు బాధ్యత వహించుటకు మార్గము, బ్రటిషు పార్లమెంటుక బాధ్యత వహించుచున్నదని వీరు కనిపెట్టిరి. ఈ సంగతి మొదటినుండియు తెలిసిన విషయమే యయినను, మోహతి శయము చే సంస్కరణవిధానమునందలి హద్దులను ఇండియా ప్రభుత్వమువారు పాటించనియు, ప్రజాభిప్రాయము ననుసరించి నడచి, నూతనసాంప్రదాయముల కవకాశ మిచ్చెదరనియు, మితవాదు లూహించిరి. అందుకు మార్గము ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తమ నిజస్వభావము నేనుత్రము విడువరయిరి.

మాంటాగూగారు రాజనామా నిచ్చిన నాటి నుండియు, సామ్రాజ్యశాసన సభవారి దృక్పథము మారెనని, గ్రంథకర్త భావించుచున్నాడు. సంస్కరణముల పరిమితి గూర్చి శాసన సభ్యులకు అసంతృప్తి గలిగెనని ఇతిడు తెలుచుచు న్నాడు.

మొసూరు ప్రతినిధుల సభ

రెండవరోజు చర్చ

మొసూరు సభ అక్టోబరు 28 తేదీన వివిధవిషయములు చర్చించుటకు 12 గంటల పాటు నిర్ణయించుకొని, అదేనాడు, రాత్రి 12 గంటలకు సమావేశమై 50 విషయములు చర్చించి, తన తన నిర్ణయమును తీర్మానించి, తన తన నిర్ణయమును తీర్మానించి, తన తన నిర్ణయమును తీర్మానించి...

మొదటివ్యయము

ప్రభుత్వమునకు కృత్యములు చేయవలసినవిగా ఉన్నవిగా తీర్మానించినవి: (1) రూ 1000 మించినవారికి 25 0/0 చొప్పున, రూ 750-మించినవారికి 20 0/0 చొప్పున, 500 రూ మించినవారికి 15 0/0 చొప్పున, రూ 251 మించినవారికి 10 0/0 చొప్పున...

శ్రీయతులు, సి. శ్రీనివాసరావు, సి. వాసుదేవరావు, కె. శ్రీనివాసరావు కూడ యావదయమున నున్నవారైరి.

దివానుగారు మొదటివ్యయవిధానమునకు సమ్మతించిరి కాని కాశ్మీరగారును తన కొనసాగలేదని తెలిపిరి.

సభాపతిగారు పక్కా తాలూకాలుగా

మార్పులు

ప్రభుత్వమునకు సభాపతిగారు అన్నిటిని పక్కా తాలూకాలుగా ఏర్పాడి రెండింటివైన మార్పులైనవియు, అంతరకు జమాబందీ అధికముగానున్న ప్రతిసభాపతిగారులకు ఒక రూపాయల నియమింపబడినవియు, కె. ఎస్. గుండప్పగారు తీరబడించెడి.

ప్రభుత్వముయొక్క అధికారాన్ని బాగున్నప్పుడు అన్ని సభాపతిగారులకు పక్కా తాలూకాలకు మార్పులను దివాను గారు ప్రత్యక్షపరచిరి.

అమిల్దారులు వేరనాభివృద్ధి

మొదటివ్యయము గూర్చి కె. ఎస్. శ్రీనివాసరావుగారు తీర్మానము చేసిరి, తాలూకా రెవెన్యూ శాఖలోని వేరనాభివృద్ధి కు సంబంధించినవి, అవి సభాపతిగారులకు చేరవలసిగాను, అవి సభాపతిగారులకు చేరవలసిగాను, అవి సభాపతిగారులకు చేరవలసిగాను...

ప్రభుత్వమునకు రెండవవ్యయమున అలాగే మొదటివ్యయమునకు సమ్మతించిరి.

‘మేరా’ లేక పెద్దకుమార్తె రుసుము

సమూహములు

మలాద్ (పాండిత్యము) చాలవలసివేరా లేక పెద్దకుమార్తె రుసుమును సమూహములు కట్టవలసినవిగా నిర్ణయించుకొనిరి.

రు. శ్రీమతులు బి. వివాహవిధానము, కె. చిన్నబాగున గోవిందగారు యావదయమున తీర్మానించినవి: ఇది మొదటి లాలో వెల్లడిచేసినట్లుగా ప్రకటించుచున్నది.

ఇందువలన మొదటివ్యయము కలుగజేసికొనుచున్నది దివానుగారు సమ్మతించిరి.

భిక్షకుల సంఖ్య తగ్గించుట

భిక్షకుల సంఖ్య తగ్గించుట అనేది ప్రభుత్వమునకు ఒక ప్రభుత్వ ప్రాజెక్టుగా ఉన్నది. దీనిని నివారించుటకు ఒక ప్రభుత్వ ప్రాజెక్టుగా ఉన్నది. దీనిని నివారించుటకు ఒక ప్రభుత్వ ప్రాజెక్టుగా ఉన్నది. దీనిని నివారించుటకు ఒక ప్రభుత్వ ప్రాజెక్టుగా ఉన్నది.

భిక్షకుల సంఖ్య తగ్గించుట అనేది ప్రభుత్వమునకు ఒక ప్రభుత్వ ప్రాజెక్టుగా ఉన్నది. దీనిని నివారించుటకు ఒక ప్రభుత్వ ప్రాజెక్టుగా ఉన్నది. దీనిని నివారించుటకు ఒక ప్రభుత్వ ప్రాజెక్టుగా ఉన్నది.

గ్రామపరిపాలనాభివృద్ధి

ఈ విషయమున చాల చర్చనీయాంశములు ఉన్నవి. మొదటివ్యయమునకు సమ్మతించిరి. మొదటివ్యయమునకు సమ్మతించిరి. మొదటివ్యయమునకు సమ్మతించిరి.

దివానుగారు ఇరవీయ ప్రభుత్వమునకు తీరబడించినవి.

ఇరవీయ ప్రభుత్వమునకు సమ్మతించిరి. ఇరవీయ ప్రభుత్వమునకు సమ్మతించిరి. ఇరవీయ ప్రభుత్వమునకు సమ్మతించిరి.

సివిలు కేసులు నిలువచిరాలో నుంచుట

దివానుగారు తీర్మానించినవి. ‘నిలువచిరా’ అనేది ప్రభుత్వమునకు ఒక ప్రభుత్వ ప్రాజెక్టుగా ఉన్నది. దీనిని నివారించుటకు ఒక ప్రభుత్వ ప్రాజెక్టుగా ఉన్నది.

శాసనసభల ఎన్నికలు

ఆంధ్ర స్వరాజ్యపార్టీ

శాసనసభల ఎన్నికలు యావదయమున 21 తేదీన జరుగును. ఆంధ్ర స్వరాజ్యపార్టీ వారు సామాజ్య శాసనసభకు ముగ్గురు అభ్యర్థులను ఆగస్టు 12 తేదీన రెజిస్ట్రేషన్ చేసిరి. మొదటి గుల్లో ఎన్నుకొనియుండిరి. అందులో కృష్ణాగోపాలం గ్రామపురం నిర్జన డాక్టరు రామచంద్రరావుగారు, నెల్లూరు గుంటూరు గ్రామపురం నిర్జన విన్నా కాజగోపాలం గారును వారి అభ్యర్థిత్వమును మాని కొని సామాజ్య శాసనసభకు ప్రయత్నించుచున్నారు.

ఇక చెన్నైలో చట్టసభకు ఆరుగురు స్వరాజ్యపార్టీ అభ్యర్థులు కరుణ గోదావరిజిల్లాకు కందుల వీరరాఘవస్వామి, బాపట్ల గురజు, విక్రమ్ సంకర్షణ గారును నిలిచియున్నారు. గుంటూరుజిల్లాకు టి. రామస్వామి చౌదరిగారు, అన్నయ్యగారు నున్నారు. ఆంధ్రపురం జిల్లాకు గార్లదిన్నె రామేశ్వరరావుగారు నున్నారు. విశ్వవిద్యాలయము తీరపురం సర్కియూరిగారు నున్నారు. వీరయ్యగారును స్వరాజ్యపార్టీలో చేరిన కాంగ్రెసు పక్షమునకు వారు. వీరయ్యగారు ఉద్యోగమున గాని విరమించుకొని స్వీకరించుచున్నా వారు. వీరయ్యగారు ఉద్యోగమున గాని విరమించుకొని స్వీకరించుచున్నా వారు.

మేమును రామదాసు,

ఆంధ్ర స్వరాజ్యపార్టీ చేసియుంటు

మొసూరు ప్రభుత్వము

సరకుల కొనుగోలు కమిటీని నియమించుట

మొసూరు, అక్టోబరు 24:—మొసూరు ప్రభుత్వమునకు కావలసిన స్తోరులను కొనుగోలు మంచి యేర్పాటులను జేయుటకు యిచ్చుకున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము, అన్ని కార్యాలకు గల నివసరకులను కొనుగోలు బాధ్యత యందరియు నొక కేంద్రసంఘమునకు, అసంఘము యొక్క కమిటీలయినో, ఉత్పత్తి వారాలయినో తెలిసి కొనుగోలు మంచి నటుల జేయవలెనని నిర్ణయించిరి. ఈ కేంద్రసంఘము మంచి నటుల జేయవలసిన విధముల నుండి సరకులను దెప్పించుటలో గూడ, భారతదేశములోను అభివృద్ధిలోను పెంచుట దెప్పించి ధరల కృత్యములయిన, ఆయా కార్యాలకు తగినటుల అచ్చులనుండి యొచ్చుటనో సరకులను కొనుగోలు. ఈ పనులను ఒక కమిటీ కాన్ఫిడెన్స్ అధ్యక్షుడు నేర్పడి అందు ముఖ్యకార్యాల అధికారులను, అధికార ప్రతినిధులను సభ్యులుగానుండి, ప్రత్యేకముగా నొక కార్యదర్శి యుండిన పనిజరుగునని ప్రభుత్వము వారు దలంచుచున్నారు.

ఈ కమిటీ యొక్క విధివిధానము నుండును:—

అధ్యక్షుడు

వాణిజ్యపారిశ్రామికముల కమిషనరు కాన్ఫిడెన్స్ అధ్యక్షుడు, సభ్యులు:—(1) మొసూరు రెవెన్యూ ఏజెంటు (2) చీఫ్ ఎలెక్ట్రికల్ ఏజెంటు (3) రోడ్లు, బ్రిడ్జింగుల చీఫ్ ఇంజనీరు (4) ఇరిగేషను చీఫ్ ఇంజనీరు (5) వాణిజ్య పారిశ్రామికముల డైరెక్టరు (6) మొసూరు సంస్థాన సర్వేయరుల చీఫ్ కమిషనరు, (8,9) అధికమహాసభ వాణిజ్య పారిశ్రామిక సంఘమునకు యెన్నుకొనుచున్న యిద్దరు అధికారసభ్యులు.

(10) ప్రభుత్వము వారు నియమించు అధికారసభ్యులొకరు.

ఏదైనా కార్యకలాపమున సరకులను కొనుగోలు విషయములలో ఆ కార్యకలాపము కొనుగోలు నెడల అధ్యక్షుడు సహాయము కొరకయ్యును. కమిటీ ప్రతిపక్షమున తలపడే కార్యకలాపముల 16 వందల రూపాయల వరకు కొనుగోలునని నిర్ణయించబడినది.

కమిటీ, నిబంధితములను యెక్కువగాంటు లక్ష్మీరేవు. ఏలయనగా ఆయా కార్యాలకు యావదయమున స్తోరుల మొత్తంపై వేసిన వివిధ కార్యాలనుండి వచ్చు రాబడినుండి యెక్కువగాంటు.

వాణిజ్యపారిశ్రామిక సంఘ పునర్నిర్మాణము జరుగవలసియున్నది గావున ప్రభుత్వము వారు డి.బి. కే. పి. పుర్రు వెట్టి గారిని, మొసూరు వాణిజ్యసంఘాధ్యక్షునిని కమిటీలో అసభ్యులుగా సభ్యులుగా నియోగించిరి. (ఆ. (వె))

అడవిజంతువుల బాధ

బెంగళూరు, అక్టోబరు 24:—ఎర్రాడు, ఉరుగూడు భాగములలో పెద్దపులులు, చిరుకగడ్లు, అడవిపందులు, కుక్కలు యెక్కువై పంటభాగ్యమునకు నష్టముగ అప్పుడప్పుడు ప్రాణనష్టము గల్గుచున్నది. సంధించుచున్నది. ఈమధ్యనే పోస్టులపై కరువుకుండునని కేరళ రబ్బరు ప్లాంటుకు ఉత్తరాల నుండి తీసికొని పోవుచుండ అడవిపందులై బడి చీల్చెను. అతడు ప్రతుపని చేప్పి పీలులేదు. (ఆ. (వె.))

భీమవరం డిస్ట్రిక్టు మునసబు కోర్టులో

O. P. 81/1928

పిటిషను:—మోరా వెంట్రాముయ్య మొరయనందున జనకరెడ్డి గార్లయన మోరా వీరన్న.

కవుంటు పిటిషను:—తాల్ కేమన్నగారే.

భీమవరం తాలూకా అటవీ కార్యముల తాల్ రంగయ్య ఆ 1921 నుండి కందుకూరులో చనిపోయినవాడని అతనికి దాహిత్రుడయిన సదరు మొరయన సంకట్రామయ్య వారసు అన్నీ కడుగు లేకుండునని అతనికి రాబడిన పాతము కమిషన్ సుకసెషన్-సర్టిఫికేట్ (వారసుత్వపు సర్టిఫికేట్) నిమిత్తం దిగుబాటు చేసియున్నాడు, కడుగు పిటిషను ది 2.11.1928 నుండి రంగయ్య అయివున్నది. అందుకు ఆ కేసులుగలవారు సదరు లేదా కమిషన్ 10 గంటలకు స్వయంగా గాని పేదరుమూలముగా గాని హాజరు కొరతవారితో మనవిచేసుకొనవలసినది.

భీమవరం } అక్టోబరు వీరరాఘవరావు, ది 22-10-28 } పిటిషనుకరపు ప్లీడరు.

హైకోర్టు వార్తలు

రాజ్యాంగమంత్రిపై దావా

ఒక అడవిలో కొయ్యను కొట్టించు కంట్రాక్టు

దక్షిణకన్నడజిల్లాలో అడవికాని కంట్రాక్టు నిబంధనలను సరించి ఒక అడవిలో కొయ్యను కొట్టు వాడుకుంటున్నారని నందు ఈ కేసు వచ్చింది. దక్షిణకన్నడ ఒక నివాసితుడు కాలనూరు పుర కంట్రాక్టును నిబంధన ఆ కంట్రాక్టును ముఖ్యముగా నుండేది. వాది కి ఆ కొయ్యను కొట్టుకుంటున్నారని సాక్షులు నిరూపించిన నిబంధనలు లేవని వాదించాడు. వాది దీనిపై జైలుకు వెళ్ళాడు. కొన్ని రోజులు కొట్టించాడు. కాని నివాసితుడు కాలనూరు వారిని ఆ స్థానముండి తీయించలేదు. వాది కొంతకాలం కొరగా, జిల్లాఫారెస్టు ఆఫీసుకు సందర్శించి సమస్యను పరిష్కరించాడు. కాని అంతరంగ వాయిదాపాటికొనడం తీయించలేదు. అందువల్ల ఇంకను కొట్టించినట్లు, కొట్టి అమ్మకానికి తీసివేయని కొయ్యను ఫారెస్టు ఆఫీసుకు మరెవరికీ అమ్మకానికి వద్దని నిర్ణయించారు.

అంతట వాది పుత్తూరులోని జిల్లా ముఖ్యమంత్రిని రాజ్యాంగమంత్రిపై కన్నడమున దావా తెచ్చాడు. కంట్రాక్టులో కొరగబడిన వ్యవధి ముఖ్యమంత్రిని దానిని కొయ్యను అడవి నుండి తొలగించి పోవుటకు ఫారెస్టు ఆఫీసుకు ఏక గురువు బంధించి తరువాత బంధించియు, అంతరంగ కొయ్యను తొలగించి పోవుటకు అధ్యంతరముగా నుండేదియు, దావాను దుండెను.

కాలవ్యవధి ముఖ్యమంత్రి యనియు ఏను సలహాను మై ఫారెస్టు ఆఫీసు గావించి వాదనను రుజువుగా చేసియు కలిపి జిల్లా ముఖ్యమంత్రి దావాను తీసివేసెను. దక్షిణకన్నడ జిల్లా జడ్జి కోర్టులో వాది అప్పీలు చేసెను. ఆగ్రహం వాది కనుక అందుకు డిక్రీ యొక్క బడిన.

అంతట హైకోర్టులో రాజ్యాంగమంత్రిపక్షమున అప్పీలు చేయబడినది. విశాల ప్రకటన ప్రకటించిన తరువాత కాలవ్యవధి ముఖ్యమంత్రి దావాను పోషించెను. అదియును గాక ప్రభుత్వమును నుండే యొక చిన్న ముద్రాగి కలిపి వాదనలు ముగిసిన ప్రతివాది రాజ్యాంగమంత్రిపక్షమున లేవనియు, వాదించబడినది.

రెస్టాండెంటు పక్షమున కంట్రాక్టును వేరొకటి సీతా రామా రావు గారు వాదించి క్రింది కోర్టు తీర్పును సమర్థించుచు, కేసు అంతయు స్వయంబుద్ధులైన న్యాయాధికారుల పై నాధారపడియుండెననియు, రుజువున విషయములందు ప్రవేశించుటకు హైకోర్టు కధికారులు లేదనియు రెస్టాండెంటు పక్షమున వాదించబడినది.

నేడు హైకోర్టునుండి గౌ. న్యాయమూర్తి, మహారాష్ట్రామిశ్రాగార్లు తీర్పు చెప్పిరి. కాలవ్యవధి ముఖ్యముగా గమనింపబడిన యంతరమున వారల వాయిదాను సమస్యను నివాది కొరకుయు, ఫారెస్టు ఆఫీసుకు వాయిదా నిచ్చుటయు వాదికి అనుకూలముగా నుండేది. ప్రతిపక్షముగా నుండెను. ఏలవన అయిదా నొకరుండెను, ఆరవవాళ్ళు పోయియుండును. ప్రభుత్వోద్యోగులు గానియు వాదనలు ప్రభుత్వోద్యమంతయు జవాబువారి గాకకప్పుడు.

ఫారెస్టు కానికలన నెట్టి అధ్యంతరములు కలిగినందు ముగిసిన దానిని క్రిందికోర్టులందు సాక్షులు రుజువు చేసెను. ప్రభుత్వమువారి కొయ్య అడ్డముగా నుండెనందు, రెస్టాండెంటు కొయ్యను తొలగించి పోవుటకు నిజముగా అధ్యంతరముగా నుండే వాడును విషయమై సబ్ జడ్జి ఇంకను సాక్షుల విచారణ చేయవలసియుండెను. మరల ఈ విషయమై క్రిందికోర్టులో విచారణ జరిపి ఒక మాసము పుర హైకోర్టుకు బంపించెదల తుది తీర్పు చెప్పబడును. హైకోర్టునుండి ఈ విషయము న్యాయమూర్తి తీర్పు చెప్పిరి.

రాజ్యాంగమంత్రిపక్షమున ప్రభుత్వపక్షము సి. సి. అనంతరావు అధ్యక్షులుగా వాదించెను.

బందిపోటు, హత్య నేరములు

పునర్విచారణకై కంపుట

బందిపోటు, హత్య నేరముల క్రింద దక్షిణకన్నడ జిల్లా సెషన్సు జడ్జిచే విశేషపడిన రాముని, మరితొమ్మిది మంది అప్పీలు చేసికొనగా వారి నుండి ఇతను రద్దుపరచుచు న్యాయమూర్తి, న్యాయమూర్తి ఈ విషయము తీర్పు చెప్పిరి.

హైకోర్టునుండి వచ్చు కథానికందర్శకు లివి: అక్టోబరు 24, 1922 వాటికొరి నిందితులు ఉప్పుకొగడి తాలూకా నందు జంబామన కన్నడ కై రాముని నొకరియందు ప్రవేశించి ఆరెనిని, ఆరెనిభార్యను తన్ని, వారిద్దరుండిన నిలవకలసాములను తీసికొని పోవోయిరి. భార్యగర్భం కిరవరకును గాని ములు విశేషముగా రిగిలెను. భార్యకు గాయములు పెండుగా నుండెను.

నిందితుల సప్రదర్శకు పట్టుకొని పోలీసువారు ఆరెస్టు చేసిరి. దొంగసాము కొంతదొంగకను. కొన్ని దినములు జరిగిన విషయము, తాము చేసిన కేసులను స్పష్టించి వివరించుచు, సబ్ జడ్జి ప్రేమిబద్ధ కమిత్యులను ఒప్పుకొనిరి.

కాని, నిందితులు సెషన్సు జడ్జి వద్ద హాజరు వారు తమ నేరమును అంగీకరింపక నేరము చేయలేదని వాదించిరి. పోలీసు వారు తమను బెదిరించి, కొట్టి, సబ్ జడ్జి ప్రేమిబద్ధ అట్లు చెప్పించి రని వారు సెషన్సు జడ్జి వద్ద చెప్పిరి. నిందితులలో నొకరు, హత్యయి కత్తు 9 కు సాక్షి - నిందితుల నేరమును నిర్దించి అత్రావరకు తిరిగెను.

బందిపోటును, హత్యయు జరిగినది వాస్తవమేగాని అనే రిములందు నిందితులు పాల్గొనినట్లు రుజువు చేసినది సెషన్సు జడ్జి కోర్టు నందు అనెనట్లు చెప్పిరి. అత్రావర సాక్షులను బలవరమునకు మరెవరికీ సాక్షులు లేవని వాదించియు ఆరెనిసాక్షులు విశ్వసనీయు కాదని సెషన్సు జడ్జి రాడ తలచి అనెనట్లు అభి ప్రాయము తో నేరీధించి నిందితులపై తీసుకొనెను త్రోసి వేసెను.

హైకోర్టులో క్రింది కోర్టు తీర్పుపై ప్రభుత్వమువారు అప్పీలుచేయగా జిల్లా హైకోర్టులో వాదించెను. క్రిందికోర్టులో అత్రావర సాక్షులు నాగిరిపక్షమున వాదించెను. అదియును గాక, నిందితులు తమ నేరమును సబ్ జడ్జి ప్రేమిబద్ధ అట్లు చెప్పెను. ఒప్పుకొనియుండెను. అదియును గాక, సెషన్సు జడ్జియును, అనెనట్లు బందిపోటు హత్యయు జరిగినది వాస్తవమేగాని ఒప్పుకొనిరి.

హైకోర్టు తీర్పునందు న్యాయమూర్తిలు 1, 7, 9, 10 కు నిందితులను మరల సెషన్సు జడ్జి విచారణ చేయవలెననియు, అత్రావర సాక్షులు విశ్వసనీయు కాదని సెషన్సు జడ్జి తలచుట పొరబడినందు, తీర్పు చెప్పిరి.

* * * * *
దావాను దాఖలుచేయు తెప్పడు?

పుల్లె బెదిరి తీర్పు

అక్కిను మూసివేసినవిషయము దావా అక్కిని జడ్జిచిన్నిని జిల్లా న్యాయమూర్తియై ఒక "తెలుగు పేటెంటు" అప్పీలునందు నిన్నునుధ్యక్షులుగా గౌ. న్యాయమూర్తియు, న్యాయమూర్తి ట్రాటరు, రామేశ్వరగార్లు తీర్పు చెప్పిరి.

ఈ కేసు సందర్భము లేవన, మాయవరము సబ్ జడ్జి ఒక క్లబ్బులో సాయంకాలము 7-20 గంటలకు వారాంతరమున చదువుచుండ, ఒకవేళ ఒకదావా అక్కిని ఇయ్యగా, ఆయన దానిని తీసికొనెను, దానిని తీసికొని సబ్ జడ్జి మరుసటిదినము కొర్టు గుమాస్తాకిచ్చి రిజిస్టరు చేసికొనెను యాభాషించెను. అదియు సగాక, ఆదావా అక్కిని ఆదినము ఒక గుర్రు, దావాకాలో నములన చెల్లుటకు ఏలులేవనెను.

ఈ విషయమై న్యాయమూర్తి, మేకటనుబురావుగార్లు ఇదివర కొకమాత్ర విచారణచేసిరి. దావా అక్కిని ఈవిధముగా పుచ్చుకొనుట ప్రమాదముగాదని న్యాయమూర్తిగారు ప్రశంసించి న్యాయమూర్తి. మేకటనుబురావుగారు ప్రత్యేకతీర్పుల చెప్పియుండెను.

కోర్టుకాలమున సమర్పించబడిన దావా అక్కిని జిల్లా ననియు, ఇదివరకే జడ్జి వానిని దాఖలు చేసికొనుటకు అభివరము లేననియు, నిన్ను పుల్లె బెదిరి తీర్పు అనెనట్లు ట్రాటరును సక్షిలు కే. భావ్యంగారు వాదించిరి.

84 అలహాబాదు తీర్పు ప్రకారము ఏవేళయిందెను జడ్జి దావా అక్కిని దాఖలు చేసికొనవచ్చునని రెస్టాండెంటుకు ముగిసి. రామస్వామి అధ్యక్షులుగా వాదించిరి.

అంతట ముఖ్యమంత్రి న్యాయమూర్తి లేకగిరముగ, ఈనందర్శకులు, దావా అక్కిని, తీసికొనుటకు జడ్జి కధికారులు గలవని తీర్పు చెప్పిరి. కోర్టులో నన్ను, లేవనను, ఏవేళయిందెగాని దావా అక్కిని కధికారులనుండెను. కాని అతడు తీసికొని తీవరతని బాధ్యత లేవనెను. ఆరెనియియు నచ్చిన తీసికొనవచ్చును. తమను నిరూపించవచ్చునని నిన్ను తీర్పు చెప్పబడినది. అలహాబాదు 84 తీర్పు ఇంకలకు సాధ్యముగా నుండెను.

* * * * *
న్యాయమూర్తి ట్రాటరు గారికి నిన్ను గాని బిర్రుము తగిలి నందను, నేడు హైకోర్టుకు రాలేదు.

మదరాసు హైకోర్టు నివేదనము

(ప్రభుత్వ ప్రకటనము)

మదరాసు హైకోర్టు నివేదనము (ఇంటరులుకు) (ప్రచురించుటకు 1922 డిసెంబరు (12) తేదీని నియమించబడిన ఆదేశానందంపై గారు పంపినవిషయము చేరినది.

ఆ నేరకారణాంతరములచే గ్రంథమును ప్రచురించుట ఆలస్యమైనది కని అట్టి వైద్యగ్రంథమును కూర్చుటకు చాలా కాలము పడినదిగాని, ఆ ఆలస్యమును సమతుల్యము చేయలేదు. అయినానం దంపిల్లే గాత్రము నన్ను ర్తిగా యాత్రముకు పూనికొని గ్రంథమును ప్రచురించినందుకు ప్రభుత్వమువారు వారి మెచ్చుకొనుచున్నారు. ఇదియు తొలి కూర్పుగాని గ్రంథము తప్పులులేక పూర్తిగా నున్నదని చెప్పబలము కాని అందు చాలముఖ్యాంశములు గలవు. ఆర్థిక విషయమును బట్టి చూడ చాలా భారముగా నుండును.

నియమిత సంఖ్య 300 కంటే గ్రంథమునందు యెక్కువ పేజీలుండినందున, గ్రంథము యొక్క భరతును ప్రభుత్వము వారు కమిటీ చేసిరి.

ఇకముందు గ్రంథ ప్రచురణను గూర్చి అదనానందంపై గారు కొన్ని సలహాలు చేసియున్నారు. ఇకముందు గ్రంథము నెవరు ప్రచురించవలెనో నిశ్చయపడినకాని యీ సలహాలను విచారించుటకు ఏలుండదు.

ఇప్పుడు ప్రచురణ కార్యాలయము తీసివేయుటచే నేరకారణాంతరముగా కొన్ని నెలల వరకు నియమించి ప్రభుత్వము వారే యీ కార్యమునకు గడంగక రనుసంభావము గలదు. కనుక యీ ప్రభుత్వ గ్రంథ ప్రచురణ నామక్రమోదానికి విక్రయించిన దాగుండునని తలచుచున్నారు. పునాది చేత బడియుండుటచే, చేయవలసినవి కేవలము కాలాగమకముగా విషయములను కూర్చుటయేగాన, కనిచాలములభముగా నుండును. ఇప్పుడున్న వారు దరఖాస్తులను పంపవలెనని ప్రభుత్వము వారు కోరుచున్నారు. ఈ విషయమున వారి ప్రకటన గూర్చి చివరకు నిశ్చయించబడును.

మదరాసు యూనివర్సిటీ

సెనేటు ఎన్నికలు

సినిటినిము లెక్కించుటలో నీటిగున పేర్కొనబడిన వారు సెనేటు సభ్యులుగా రిజిస్టరు గ్రామ్యులైతే సెన్నుకొనబడిరి:

శ్రీయతులు, ఎమ్. శుభనాథయ్య అయ్య, సి. సి. చంద్రశేఖరం, కె. వి. రామశాస్త్రి అయ్య, ఎల్. ఎ. గోవిందరావు, ఎ. మధురయ్య, ఎమ్. రామచంద్రారావు, జి. వె. కటరంగ రావు, సి. జి. శ్రీనివాస అయ్యగారు, ఎ. చక్రవర్తి, జి. సాంబమూర్తి, నల్లా గురుస్వామి చెట్టి, ఎన్. ఎన్. సూర్యనారాయణ, రామశాస్త్రి మేనాయి.

లోకముబోధకులు

సి. ఎన్. రామస్వామి నాథగారు, (కరకాళి) రామశాస్త్రి జిల్లాబోర్డు మ్యూనిసిపాలిటీలను, ఫోర్టు గారు మధుర జిల్లాబోర్డులను సెనేటు సభ్యులుగా సెన్నుకొనబడిరి.

భానుబహదూరు సి. భారీపుల్లా సామెలుగారు, తిరుచనాపల్లి జిల్లాబోర్డు సెన్నుకొనబడిరి.

ఎఫిలియేటెడు కాలేజీల క్యాన్సిలు

శ్రీ ఎన్. సి. సి. ముఖ్యమంత్రి నాథగారు (తిరుచనాపల్లి) రామశాస్త్రి జిల్లాబోర్డు సెనేటియేటెడు కాలేజీల క్యాన్సిలులకు సెన్నుకొనబడిరి.

లెఫ్టినెంటు ఎల్విసుగారు: లెఫ్టినెంటు, కర్నూలు, ఎల్విసు మదరాసు సెడికట కాలేజీ (సినిపాలెగారు ఇంగ్లాండుబోవుటై, నిన్ను గాని మదరాసు వీడి బాంబాయి పోయిరి.

ఆయుర్వేద వైద్యము: మహామహాపాథ్యాయ విరాజ గణాధిపతులు ఎమ్. ఎ. ఎల్. ఎమ్. ఎన్. మదరాసులో యీ నెల ఆఖరు వారమునందు ఆయుర్వేద వైద్యమును గూర్చి ఉపన్యాసముల నియమించిరి. అనిజరుగుచేటియ ప్రముఖుగా తెలియనగును. విశగౌరవార్థం దయచేయవలెను.

రాజ్యకలీః సభలందు 2 తేదీని అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయమును సందర్శించెను.

శాసనసభ్యుల ప్రసంగములలో నిట్టి భావము గనపించును. కేనియానిర్ణయము గూర్చి జరిగిన చర్చలో, సభ్యులు కొంతవడి తీవ్రోపన్యాసముల గావించిరి. గతవత్సరము బడ్జెటు చర్చయందు, డిమోక్రాటు పక్షమువారు క్రితకాల భావము జూపిరి. కాని దీనివలన లాభము గలుగక పోయెను. క్రొత్త పన్నులనేకములు విధింపబడెను. ఇంతవరకును సంస్కరణముల స్వభావము గూర్చి పండియము లున్నవారికి, లాయడుజార్జిగారి ప్రసంగము వానిని నివర్తితమైన. సంస్కరణములను తీసివైచెడ మనియ, సంస్కరణములకు సివిలు సర్వీసు అను ఉక్కుచట్టము ముఖ్యధార మనియు మొదలగు సంగతులను లాయడు జార్జిగారు చెలువగనే, శాసనసభ్యు లాశ్చర్యమున మునిగిరి. సంస్కరణము లింత చంచలము లనియు, వారిదివరకు భావింపరయిరి. లాయడుజార్జిగారు సత్యమును వెల్లడించి దేశమునకు మహాపాపకారము జేసిరినియే ఎంచవచ్చును. లాయడుజార్జిగారిని వెనుక భారతీయ ప్రముఖు లెల్ల నుండించిరి గాని, రీడింగు పథవుగారిటీవల చెలిపిన ప్రసంగము మాత్రము వేరుగ నున్నదా? సంస్కరణములు తొలగిపోయినను, వానితోనిమిత్తము లేకనే తాము పరిపాలింతుమని, రీడింగుపథవుగారు చెలిపి యుండలేదా? తుదికు అందరి యభిప్రాయమును ఏకముఖమునకే వచ్చుచున్నది. సంస్కరణము “ఓరీక్ష” యని లాయడు జార్జిగారు చెప్పినందులకు గినిసినవారు, ఇప్పటి కయినను నిజము గ్రహింపలేరా? అపసరమగుచో సంస్కరణములను దొలగించుటకు వెడదీయరని, రీడింగుపథవుగారి ప్రసంగము జెప్పకయే జెప్పచున్నది.

సంస్కరణముల నిష్ప్రయోజకత శాసనసభ్యులకు బాగుగ చెలిపినవచ్చుటకు, శాసనసభా చారిత్రమున కడవటి అధ్యాయము మిగుల తోడ్పడెను. తగిన పరిష్కారము లన్నియు ఒక్కమారు గుమిగూడెను. స్వదేశ సంస్థానాధీశుల రక్షణచట్టమును ప్రవేశపెట్టుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నింపగ శాసన సభ్యులు తిరస్కరించిరి. అందుమీద రాజప్రతినిధిగారు సర్టిఫికెట్టు అధికారము నుపయోగించి, దానిని పునరుద్ధరించిరి. ఈ సంవత్సరపు ప్రారంభమున, క్రిమినల్ ప్రొసీజ్యుకోడ్డు సవరణచట్టమునుగూర్చి విచారించునపుడు, సామాన్య శాసనసభవారు జేసిన నిర్ణయమును కొన్నింటిని, ప్రభుత్వమువారు మార్చివైచిరి. రామోలి కమిషనువిషయమై శాసన సభవారు అసమ్మతిజూపి, గ్రాంటును నిరాకరింపగ, ప్రభుత్వమువారు దానిని పునరుద్ధరించిరి. అన్నిటికన్నను, ఉప్పుపన్ను విషయము, దేశములోనేమి శాసనసభ్యులలో నేమి మితిలేని కలవరము గలుగజేసెను. శాసనసభవారి యభిప్రాయమును మూలద్రోసి, ప్రభుత్వమువారు ఉప్పుపన్ను హెచ్చు జేసిరి. సంస్కరణముల లాభము, దీనితో ఎల్లరికు చక్కగ తేలుపడెను. ఉప్పుపన్ను పట్ల అసమ్మతి జూపుటకై సెల్లిమెంటరీ గ్రాంటులను నిరాకరింపవలయునని, శాసనసభ్యులు కొందరు ఆర్థులు జేసిరి గాని, లాభము లేకపోయెను. శాసనసభ్యులకు సంస్కరణముల విషయమై నిరాశ గలిగినను, గాంధీని ఇతర రాజకీయనిర్బంధతులను విడుదల జేయవలయునను తీర్మానమును విరునిరాకరించిరి. వీర కింతను వివేకింప గుడరదయ్యెను. కేనియా నిర్ణయము పట్ల, వీరు విశేషాగ్రహము జూపి, వలసరాజ్యములవారిపై నిర్బంధములను విధించు చట్టము సంగకరించిరి. కాని స్టేటు కొన్ని సభ గూడకపోవుటచే, అది యింకను శాసనము

గాదయ్యెను. మూడు సంవత్సరముల చారిత్రము జూచిన, సామాన్య శాసనసభవలన దేశమున కుపకారముకన్న అపకార మధికమయ్యెనని స్పష్టమగుచున్నది. గ్రంథకర్తమాత్రము భిన్నముగ దలచుచున్నాడు. మొత్తముమీద శాసన సభా చారిత్రము ఉత్సాహవంతముగనున్నదని ఇతని యభిప్రాయము. శాసన సభలు విఫలమగుటచేతను, ఇంటనేమి వెలువలనేమి భారతీయూనిటీ దుర్భరమగుటచేతను, ప్రజల కొక్కటే సాధనము మిగిలి యున్నది. పరుల సహాయమువలన, దేశము ముక్తి గాంచుట, దాస్యమును రూఢియగుచున్నది. సర్వ రాజ్య సిద్ధి గలుగవలెననుచో, దేశ మసహాయోద్యమమును నిష్కర్షగ నవలంబించుటయు, ఆర్థికవిశ్వాసమును కోల్పోవక స్వతంత్ర నాథారక్షకులయు ముఖ్యము లని గ్రహించుట శ్రేయస్కరము.

“డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్” బెరలింపు

శాసనసభల భగ్నము జేయవలెనని, సంస్కరణములు దొలగింపబడు ననియు, నిరంకుశపరిపాలనము కొనసాగుననియు రీడింగుపథవుగారు చెలిపిన సంగతుల గూర్చి వ్యాఖ్యానము జేయుచు, డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రిక వీరితో నేకభవించుచున్నది. కుట్రదాడుల నిగగద్రోక్కవలయు నని కోరుచున్నది. కాని ఈ పత్రిక కొకభయము గలదు. రీడింగుపథవుగారు చెప్పినట్లు జేయలేమో, కఠినపద్ధతుల నవలంబించలేమో నని, డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రిక శంకించుచున్నది. కాని ఈ పత్రిక భయపడ నక్కరలేదు. లా, ఆర్డరులను ప్రధానమైనములగ బూజుచెడి రీడింగుపథవుగారు కఠినపద్ధతుల నవలంబించుటలో వెనుదీయరు. మార్షింగు పోస్టు పత్రికాభి నందనములకు రీడింగుపథవుగారిటీవలనే పాత్రులయిరి. మార్షింగు పోస్టు, డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రికలకు వీరు ఆశాభంగము గలిగింప రని తలంపవచ్చును. కాని సంస్కరణములు దొలగుచో, ఈ పత్రిక లెముల విచారపడవో, భారతీయులను అటులనే విచారపడరు. సంస్కరణములు భారత వర్షస్థితిని చక్కబరుచు నని గాని వానివలన స్వరాజ్యము లభించునని గాని, ఏ పక్షమువారును ఆశపడుటలేదు. తన బెరలింపునలన, బెరరు వారెవరుండరని, డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రిక గ్రహించుట లాభకరము.

ఇంగ్లండుదురదృష్టము

డర్బీకండెములో జయమొందిన పాపిరసు అను గుట్టనును అమెరికాకు పంపెమునకై కంపిరి. బ్రిటీషువారి యుద్దేశమునందు, పాపిరసునుమించిన గుట్టము ప్రపంచములో లేదనియే. కానిదురదృష్టవశమున జీవు అను గుట్టము పాపిరసును అవలీగ నోడించెను. ఇంతటి విషత్తు గలుగునని బ్రిటీషువారు హాంపరయిరి. బ్రిటీషువారు ఆటలలో నోడినను నిర్విచారముగ నుండురని ప్రతీతిగలదు. ఈమారు అట్టి ప్రతీతికి బంగము కలుగుచున్నది. పాపిరసుకు గలిగిన ఓటమికి గుంది, బ్రిటీషుప్రముఖులు అనేక సమాధానములచెలిపి తృప్తిపడుచున్నారు. “జీవు” ఆధిక్యమును కొనియాడుకున్నారు. రూటరుంతి వార్తలీవిషయముతో నిండిపోవుచున్నవి. ఇతర విషయము లన్నిటికన్నను, పాపిరసు ఓటమి, బ్రిటీషువారి కెక్కుడు ప్రధానవిషయముగ గన్పటుచున్నది. ఏకాగ్రము చేయవలెమి, అంతర్జాతీయ క్రిడారంగములలో బ్రిటీషువారు సామాన్యముగ

నోడుటయు, అమెరికావారు గలుచుటయు తటస్థించుచున్నది. టెన్నిసు, మొదలగు ఆటలలో, అమెరికనులు అఖండప్రసిద్ధి బడయుచున్నారు. రానురాను ఇంగ్లండు అనేకవిషయములలో వెనుకబడుటచే, బ్రిటీషు ప్రజలకు మితిలేని ఆశాభంగము గలుగుట వింతగాదు.

పనిలేనివారు

15 వ తేదిన ఇంగ్లండులో పనిలేనివారిసంఖ్య 125 900 అని ప్రకటంపబడినది. వెనుకటివారము కన్న ఈ సంఖ్య 2372 పెరిగినది. వీరి దుస్థితిని నివారించుటకు అనేక సూచనలు గావింపబడెను గాని, ఇవి ఎంతవరకు కొనసాగునో చూడవలెను. పరిశ్రమలతో తులనాగుచున్న ఇంగ్లండులో, పనిలేనివారి సంఖ్య యింత యధికమగుటకు కారణమేమియో గ్రహించుట యుక్తము. పాశ్చాత్య పారిశ్రామికవిభానము దేశదార్శిద్యమును నివారించజాలకున్నది దీనిని హిందూ దేశములో మక్కికి మక్కిగ ప్రవేశపెట్టుట ఎంతవరకు లాభకరమో, దూరమూలించుట యవసరము. ప్రాచీన హైందవ పద్ధతియే మంచి దని, ఆచార్యప్రభుల చంద్రరాయి బోలు సుప్రసిద్ధ శాస్త్రజ్ఞులు చెలిపెడి సంగతులు త్రోసి వేయదగినవి గావని, రూఢియగుచున్నది.

సానిక వార్తలు

మదరాసు బాలభిటుల సంఘము. రాష్ట్రీయబాలభిటుల ప్రద్యుమన డిశంబరు 5 వ తేదీ నుండి 12 వ తేదీవరకు జరిగి నని యిదివరకే ప్రచురింపబడినది. ఆ ప్రద్యుమన పాల్గొనుటకు వివిధ జిల్లాలనుండి కమిషనరులు తమ దరఖాస్తులను క్వలో మంపరె నని కోరుచున్నారు. కావ్యద్య.

గోక్షేపాలలో సంగీతసభ. — టిప్పికేను సంగీత సభవారి ఏర్పాటుప్రకారము యానెల 28 వ తేదీ ఆదివారము నాడు సాయంకాలము 4 గంటలకు చెన్నపురి జార్జిటవును ఆర్యవిజయ వీధిలోనున్న గోక్షేపాలలో గానసభ జరుగును. రామభాగవతాదు గారు (పాటపాటు)-గాతము, నారాయణ స్వామి అయ్యగారు, (తరుక్కులపూ)-ఫిడోజీ, మేలతూకు సామి అయ్యగారు మృదుగం, సుందరం అయ్యగారు (ఉమయ్యవరం)-గుటం.

గాంధీమెడలు. గాంధీరజిత పతకము. — దీనిని ఉమ్మడి రామయ్యశ్రేష్టి, గురుస్వామిశ్రేష్టిగార్లు తయారుచేయించి మాకు పంపిరి. ప్యూజ్జరితో సందుకొంటిమి ఆర్రూపాయి నైవాస ను యాపరంజనాకు ఒక ప్రక్కను గాంధీ మహాత్ముని విగ్రహమును రెండవ ప్రక్కను రాట్టమును గలవు. (“గాడునేవు అవం మహాత్మా గాంధీ”) మా గాంధీమహాత్ముని భగవంతుడు రక్షించు గాక అనిరాజమునై యింగ్లీషు అక్షరములు చక్కబడెను. దీనివెల ఒకరూపాయి. కలయ్యవారు వైకంఠేని వారికి 25 పై నాబూరుకోడ్డు చెన్నపురి అనివ్రాయవలెను.

ఉమ్మడి రామయ్యశ్రేష్టి గురుస్వామిశ్రేష్టిగార్ల నగల వెల పట్టిక. — చెన్నపురిలో చాల గొప్ప ఎత్తు కండి బంగారు రత్నాభరణములను పాత్రలను తయారు చేయించుచున్న ఆంధ్రవైశ్యపుంగవులకు ఉమ్మడి రామయ్యశ్రేష్టి గురుస్వామిశ్రేష్టిగార్లు సుప్రసిద్ధులు వీరిఆధరణ విశ్రయశాల 25 పై నాబూరుకోడ్డునుండి వీరి రత్నాగారము 62 గోదంబప్పనాయుడి స్త్రీటులోను ఉన్నవి. వీరిపురు ఒక పెద్దకాశ్మీరీలగున్నక టించి మాకు పంపిరి. ప్యూజ్జరితో సందుకొంటిమి ఈ కాశ్మీరీలగునెల ఒకరూపాయి. దీనియందు ఆంధ్ర ఆంగ్ల ద్రవిడ భాషలలో నగలపనులతో చూడ వానివివరములను ధరణముగూడ ప్రకటన పుడెను. ఇది 152 పుటలుగల పాపులాపు నైజాపుస్తుకము. చింత నున్న సచ్చింద్రియ సత్కుమైట్రియ సగలను పంటనే తప్పించుకొనుటకు వీలగును. కలయ్యవారు వైకంఠేని వారికి 25 పై నాబూరుకోడ్డు చెన్నపురి అనివ్రాయవలెను.

పంజాబు శాసనసభ

అకాలీలకు సంబంధించినముఖ్యమ/గు

ఏలూరు మ్యూనిసిపాలిటీకి ఛెయిర్మనుగానున్న పేండ్ల
జయ్యశాయుడుగారి అధికారము నవంబరు నెల ఒకటవ తేదీ
మధ్యాహ్నముతో సంతరించును. 8వ స్కెక్టు ఒకటవ కాటాలో
స్పష్టముగానున్నది. దానికి తిరుగులేదు. క్రొత్త ఛెయిర్మను ఎన్ని
కలకు ఒకటవ తేదీ పిమ్మట సభను జరుపుటకు శాయుడుగారు దే
సిందిరి. ఉపాధ్యక్షుడు (నైను ఛెయిర్మను) లేడు. అధ్యక్షుని
అధికారము ఒకటవ తేదీ మధ్యాహ్నము 12 గంటలతో సంతరిం
చును. కాన సుభుసభ ఒకటవ తేదీ 12 గంటలలోపున గాని
అతేదీకి పూర్వమునగాని జరుగవలెను 12వ స్కెక్టు 5, 6, 7
క్లాసుల ప్రకారము అధ్యక్షుని ఎన్నికకు విరుగుద
సభ్యులు కలసి సభ జేయవచ్చును. శాయుడుగారు కానసభ
ఎన్నికల గొడవలొ మునిగియుండుటవలన ఒకటవతేదీ అనంత
రము సంతరించును జరుగవలెచినట్లు గట్టి వనంతికలకు. శాయుడు
గారు సంతరించును జరుపనిచో 12వ స్కెక్టు ప్రకారము కాన్సిల
రు జరిపెవరకు, సభ సక్రమము అగును. (శింతిపాఠ్య)

38 వ దేశీయమహాజనసభ

కాకినాడ సమావేశము

ఆంధ్ర రాష్ట్రమున వివిధజిల్లాలనుండి

వెళ్లవలసిన ప్రతినిధులసంఖ్య

ప్రతిజిల్లానుండియు 50 వేల కొక్క ప్రతినిధులను
తెన్నకొనవలయును. జిల్లాలనుండి వెళ్లవలసినసంఖ్య యిట్లు
నిర్ణీతమయ్యెను.

జిల్లాపేరు	ప్రతినిధుల సంఖ్య.
గంటాంజిల్లా	87 మంది
విశాఖపట్టణము	48
ఏలూరు	32
గోదావరి	29
కర్నూలు గోదావరి	13
కర్నూలు	12
కృష్ణా	11
గుంటూరు	84
నెల్లూరు	27
కడప	18
కర్నూలు	19
ఉ. ఆనంతపురం	14
ద. ఆనంతపురం	13
మద్రాసు	4
చిత్తూరు	25
వైజాపూర్ రాష్ట్రములు మొదలగువాటికి	76

411

ఆయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు,

25-10-1928.

కార్యదర్శి.

ఆంధ్ర రాష్ట్రములోనియోగసంఘ కార్యదర్శి, బెజవాడ.

కృష్ణాజిల్లా వోటర్ల కొకవిజ్ఞాపనము

రాజ్యపు మదరాసు కాసన నిర్వాహక విజ్ఞాపనము

అధ్యక్షులు కొండలు తమ జాతము నపేక్షించి తాత్కాలికముగ
వాక్యమును "స్వచ్ఛాభిమానము" (అనగా యేవర్ణమువారు
అనర్హులు అధ్యక్షులకే వోట్ల నియమం ననువాదము)ను వ్యాపింప
జేయును తమవాదమునకు బలమును గలిగించుకొనుటకును మా
క్షుత్రియులలో అధ్యక్షులుగా నున్న శ్రీయుర్ర వెంకటేశ్వర
రాజుగారికి ఆపకారమును గలిగించుటకును "క్షుత్రియులెల్లము
క్షుత్రియాధ్యక్షులకు శ్రీమెనుకున్న పెద్దిరజుగారికి సింగిల్
వోటుచేయ నిశ్చయించుకొన్నారని" యొక అసత్యమును ప్రచార
ము జేయుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. అట్టి సచారిత్రము
న కక్షుత్రియులను నమృతంపరు. క్షుత్రియుల నిలిచిన అధ్యక్షులలో
ఉత్తములగువారికి నలుగురు వోటుచేయుటకు నిశ్చయించు
కొని యున్నారు. కావున వోటర్లు యీ అసత్యప్రచారమును
విస్మయించుచురని మేము కోరుచున్నాము.

1 చెరువువాడ రంగరాజు, 2 కలిదిండి గంగరాజు, 3
కనమూరి చినసీతారామరాజు, 4 గాదిరాజు వెంకట్రామరాజు,
5 పెన్నెత్తన నూర్వారామరాజు, 6 మంజెన వెంకట్రా
మరాజు, 7 గొట్టిమట్కల వరసరాజు, 8 కేశవ మర్రిరా
జు, 9 గోకరాజు నరసింహరాజు, 10 పెన్నెత్తన చంద్రరాజు.

నాగపూరులో మతకలహములు

జిల్లామేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువు

నాగపూరులో మహమ్మదీయులు క్రైస్తవ నౌక మసీ
దును కట్టించిరి. అమనీయవద్ద హిందువులు ముగ్గురొక్కరులను
ప్రొంగించుకొనడ దని మహమ్మదీయుల నుచున్నారని. చిరకాల
మునుండి రాము బాబులను నాయించుచు ఆవారిని పోవుచుం
టిమి గాని నిపుడధ్యక్షులము కలిగిపగూడదని హిందువులను
చున్నారని. మహమ్మదీయులు విటిమను పెట్టగా అమనీయవద్ద
బాబులను నాయించుకొనడ దని జిల్లామేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువు
చేసెను. అధ్యక్షులపూర్వ పాద్యమి మొదలు నెలదినములు ప్రతి
దినమును భజనలతో ఊరేగింపు జరుగవలెనని హిందువులు కట్టు
బట్టి నిన్న (25-10-28) ఉదయమున ఊరేగింపుతో వారా
విధివిధిగ. పోలీసువారు వారిలో 15 గురిని ఆరెస్తుచేసి బానిస
నుగూడ నవలెరి. సేద నివారణ జరుగును. (అ.ప్రె.)

వాతావరణస్థితి

1928 సం. అక్టోబర్ నెల 26 తేదీ శుక్రవారము

జిల్లా ముఖ్య స్థానములు	గత 24 గంటలలో అధ్యక్షులకే	గత 24 గంటలలో అధ్యక్షులకే	గత 24 గంటలలో అధ్యక్షులకే	గత 24 గంటలలో అధ్యక్షులకే	గత 24 గంటలలో అధ్యక్షులకే
గోపాలపురం	90.9	70.0	...	0.96	5.96
కోరాపుట్
విశాఖపట్టణము	84.6	74.1	...	2.89	2.12
కాకినాడ	82.8	78.7	...	5.19	1.17
మచిలీపట్టణము	82.2	78.5	...	1.85	4.88
గుంటూరు
కర్నూలు	91.2	71.8	...	1.60	1.48
చిత్తూరు	91.1	68.9	...	1.46	1.92
అనంతపురం
కడప	86.8	71.9	0.08	1.20	2.87
నెల్లూరు	82.6	70.7	1.64	9.47	4.61
మద్రాసు	84.8	74.1	1.08	8.32	0.52
కడపూరు	80.4	71.8	2.56	12.16	2.91
కర్నూలు
సెలము	87.0	70.8	0.04	1.08	4.88
కోయంబూరు	84.5	68.7	0.28	8.61	1.70
తిరుచనాపల్లి	80.7	70.8	0.84	8.14	0.13
కాకినాడ	79.7	78.6	0.61	9.62	2.12
పుదుచ్చోటి
మధుర	82.1	71.8	...	7.50	1.88
పాంబర్	86.8	76.4	0.82	8.66	1.49
తిరునల్వేరి	0.20	8.64	2.94
తిరుచంద్రము	79.4	78.4	2.17	1.88	0.86
కోచ్చిర్	85.6	74.8	0.26	6.49	4.55
కాలికట్టు	81.0	74.8	0.50	3.45	5.53
మంగళూరు	88.9	70.8	8.65	4.86	1.93
బెంగళూరు	83.5	68.0	0.29	0.77	4.45
హన్మన్
మెరకాళ	72.6	61.9	0.28	4.42	8.09
కేయూరు
మైసూరు
కార్వార్
రత్నగిరి
బొంబాయి
హాలానూరు
కొడెకనూరు	59.5	49.8	0.58	9.77	1.50
ఉదకమండలము

సర్కారులు:—మేముము పలచ పలచగ నున్నది.
గోపాలపురం, మచిలీపట్టణములో అధ్యక్షుల కట్టక. గోపాలపు
రంలో పుటిచేడిమి 4.8 డిగ్రీలు ఎత్తున. మచిలీపట్టణములో
4.6 డిగ్రీలు తక్కువ.

దక్కణ:—కడపలో కొంచెము చినుములు బడినవి.
మేముము పలచగ నున్నది. కడపలో పుటిచేడిమి 8.8 డిగ్రీలు
తక్కువ. కర్నూలులో రాత్రిచేడిమి 2.6 డిగ్రీలు ఎత్తున.

కర్నూలు:—వర్ష పాతము అంతటను గలదు. కడపలో
256 అంగుళములవాన కురిసెను. నెల్లూరులో 1.64 అం
గుళములు, మద్రాసులో 1.08 అంగుళముల వాన కురిసెను.
మేముము అంతటను వ్యాపించింది. నెల్లూరులో రాత్రిచేడి
మి 8.5 డిగ్రీలు తక్కువ. పుటిచేడిమి 6 డిగ్రీలు తక్కువ.

ఎస్. ఆర్. నాథులు,

వాతావరణ కార్యదర్శి

దీపాభివృద్ధిసంఘ కమిటీ కీర్తి. ఒక్కొక్కటి
గ్రంథము వెల 8 రూ. 10-20 రకములు

రంగురంగుల పతాకాలు, కాకరపూవులు, ఉపా
కాయలు, పెన్నులు, చిత్రపాతములు, నక్షత్రములు,
కోమలకాండలు, తారాచక్రములు, చిన్నచిన్న, పెద్దపెద్ద,
బంగారువాన, నెండ్లివాన, అక్షరములు, అక్షరములు, చేపలు,
తోటలు, భోగిముగలు, ముగిసేములు అన్ని వేలములలోనిది
995 ముంబాయి ప్రెస్, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

యూరపుపరిస్థితులు

అమెరికా దూరముగ నుండుట

కొన్నితప్పులభిప్రాయములు

లండను, అక్టోబరు 25:— ఉదయము 12-25 టైము
న (త్రీ కా వి లే ఖ రి ఇట్లు గే లు తు ము న్నా ను:
అమెరికాను దూరముగ నుండక యూరపును
పరిస్థితులు నిలకడగ నుండునట్లు లోడ్మెంట్లు ఇచ్చు
పడెదది. కాని యుగములను రద్దుజేయువిషయము చర్చించుట
కు ఇది అనుకూలమే వారు చాల తప్పుజేయుచున్నారని వా
యాభిప్రాయము. యూరపు ఈ అల్లకల్లోలమునండి ఒకటిబడి
ముక్తి గాంచినగాని అమెరికాకు యూరపు ఇయ్యవలసిన గొప్ప
మొత్తమును గూర్చి యెన్నెడెన్నెప్పుడో యభిప్రాయమును
గూర్చి మాట్లాడుటకు ఏలలేదు. కాని అమెరికాను దాక్షిణ్య
వరులాచిని తెలియగోరెదలెనె అందులకు వెనడియవారుగారిని
అమెరికా అధ్యక్షులును, ఆయన శ్రీమంతులనును తెలియజేసిరి.
యద్ధము లేకుండ ఏన్నడు ఏమార్గమునైన అరబియియన్ యూరపు
లో కాంతిపరిస్థితులను ప్రవేశపెట్టుటకు అమెరికా ఎంతవరకైన
లోడ్మెంట్లు పెడును.

యూరపును మరల యథాప్రకారము సక్రమపరిస్థితుల
లో ప్రవేశపెట్టుటకు (త్రీకరణకర్త) క్రిందవస్తేక కనాయము
జేసెదమని అమెరికను వారు తెలియజేసిరి. కాని అమెరికనులు
మాత్రము ఈ విషయములలో తమతటల తాము ఎంత మాత్రము
ప్రవేశించరు. మీరు కనాయముచేయవలెనని గోరితని తీరును
నడుముగట్టుకొని చేసెదరు.

గ్రీకు సైనికవిపల్లము

స్వర్ణలో కూలనుండుట

గ్రీకు సైనికవిపల్లము స్వర్ణలో కూలనున్నది చాలమంది
అగ్రస్తు చేయబడినదియను మరొకడు లోబడుచున్నారనియు
తెలియుచున్నది.

భుక్తిపరమువారు ఈవిషయములను దాక్షిణ్యము
లే సంతరించెద మనిరి కాని దుర్బిణులకు లోనైన సైనికులను
క్షమించెదమనిరి.

పెషియానుగ్రీకులముగియు రాజీనామా వోసగిరి.
మరిగియు సేవరచెనెనె సర్దారు పెషియానిగిరిరి.
నిన్నటి పాణింత్రిము తమ నిశ్చయమును తెలియజేసెనె మని
జెప్పిరి.

అగ్రస్తుమహారాజుగారు నుంచి వాగ్దాటితో స్వచ్ఛ
మైన అగ్రస్తును మాట్లాడిరి ఓకూసుగారు తెలియజేయు
చున్నారు. (ప్రీస్మిక్)

మ్యూనిజుకే నాలుగు కాపాడుచున్న (బ్రిటిషుటాల
మును కెయిరోనుండి తీసివేయవలె ననుతిర్మానమును నిరాకరింప
వలెనని సామ్రాజ్య కభవారి హెచ్చరించుచు మాంచెస్టరు గార్డి
యనుపత్రికలో మేజరు జెసరూ సర్ ప్రెవేంతు వార్తక గారు
ప్రాయముచున్నారు.

తప్పు వాక్యాలును నిచ్చినందులకు మ్యూనిజుక్కు
వర్తకుని నోవరి 5 దేండ్లు ప్రవాసమున కంటిరి.

బ్రిటను అధినివేళెపు వర్తకును నియంతింపటే ఈసంవత్స
రము హెచ్చి నది ఈ సంవత్సరము ఆదాయము
6809300 పౌ ను ల. వ్యయము 4682 000 పౌ ను లే.

బ్రిటనులో పనిలేనివారు

అక్టోబరు 15 తేదీ వరకే ఇంగ్లాండులో 1258900 మంది
పనిలేని కార్మికులు గలరు. పోయినవారిముకంటె 2872 మంది
ఎత్తున అయిరి. 1928 జనవరి మొదటితేదీకంటె 281978
మంది తక్కువ.

మోదరాబాదు రెసిడెంట్లను రెవెన్యూ శతీకునియి, పో
లార్డులలో స్వచ్ఛానాన చక్రని విందుగావించిరి. చాలమంది
శతీకులుగచ్చిరి. అందు మ్యూనిజులకువారు మహారాజా సర్
కివకోడల్, సర్ ఆర్, లేడి ఇమార్, కర్నూన్ అగ్రస్తులలో
ముఖ్యమున్నవారు యిది. స్వచ్ఛము తగిగెను.

దేశ వార్తలు

రైతు సేవరేటిస్టులు

ఉద్యమము మందముగ నుండుట

వర్షశ్రమలను మూసివేయుట

ఉద్యమమునకు ప్రతికూలము

లండన్, అక్టోబరు 24:— కొన్నిచోట్ల రైతులకు ఉద్యమము ప్రాకినదనియు, ఎయిస్లూచావెలు, మెయిన్స్ మరీతరవోట్ల సెవకలెటివ్‌లను తెలియుచున్నది. వారికి వాదనలు, ప్రేమయూనియన్లను, ఈ యద్యమమునకు ప్రతికూలముగ నున్నాడు. కొన్నిచోట్ల వీరివృత్తను పోకాడుట యు కొందరికి అపాయనము కలుగుటయు గూడ జరిగెను.

రైతురేటిస్టులద్యమము ఇంతియముగ నుండుటకు కారణము స్థానిక ప్రజలు ఈ పేక్షతో ఉంటున్నారని, సేవరేటిస్టులము వారిలో భిన్నాభిప్రాయములు కలుగుటయు కారణము, ఒకరిమాట ఒకరికి కలెక్షను చేయ.

ఎయిస్లూచావెలులో రైతులను సైనికాధిపతులను తీవ్రముగ ప్రవేశపెట్టిరి.

కొల్లెంజిలో ప్రభుత్వభవనమునండి సేవరేటిస్టులు వెడల గొట్టబడిరి.

ఒక్క గవర్నమెంట్ కలెక్షనర్యోగమును మూలముగా వీరియ పరివారమును తొలగించబడినది. ఒక్క గవర్నమెంట్ కలెక్షన్ తోనే 1800 మంది పనిలే బాధపడుచున్నారనియు తెలియుచున్నది. మెయిన్స్లో సేవరేటిస్టులు ప్రభుత్వకార్యాలయములను ఆక్రమించుకొనుటకు పరాకాష్ఠ పోలికలగుచున్నది. నిర్వహించుటకు వూనుకొనిరి.

రీడి ఇతరవార్తలకు బాగున్నటువంటి నిమిత్తము కరాళులు కలెక్షన్లకు వాడెంతో రోగములను కలిగించుకొనిరి. గవర్నమెంట్ పని చేయువారికి వేతనములు జరగజేయగల బట్టుకొన్న సామర్థ్యమును.

జర్మనుల ఆర్థికచిక్కులు

పార్సిస్, అక్టోబరు 24:— నవ్వపరివార సిద్ధాంతము ననుసరించి సకలముల జారీచేయుటకు ప్రారంభించిన ముగియు అందుకు సిద్ధముగ నున్నారనియు నవ్వపరివారసంఘమువారికి జర్మనులు తెలియజేసిరి. కాని దానినియిత్తము సామర్థ్యము ఇప్పుడు ఇబ్బందిపడిరి. జర్మనులపైతిరులను కలిగించి ఎంతోవరకు వారు ఇచ్చుటకు వీలకల్గితిమని యున్నాలో విచారణనల్పకాలే ననియు జర్మనీ ఆర్థిక చరిత్రను గమనించి కలెక్షన్లొట్టు చేసిన నిలకడను గుండునో తెలియజేయుట కొక జర్మను ప్రతినిధిగూడ కనుతో తీసికొనికలెక్షన్ గోరి.

పలాటిసేటు స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించుట

బెర్లిన్, అక్టోబరు 24:— ఇంతవరకు పలాటిసేటు బహిరంగముగా ఒక భాగముగ నుండెను. ఇప్పుడు స్వాతంత్ర్య జర్మను రాష్ట్రముగ ప్రకటించుచున్నాడు.

మ్యూనిచ్లో ఉద్యమ జరిగిన సంతులన, ప్రజలు అసంతృప్తి లగుటచే స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించిరి కొందరు కమ్యూనిస్టులు.

బహేయలో కలిసియు చాల అపాయకము నుండుటచే పలాటిసేటు ప్రజలు స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించుట లాభకరమని అంతర్విత్తమునందలి రైతుకమిషనులనున్న ప్రతినిధులు భరిగొప్పించి కొందరునున్నాడు.

ఈ కార్యవహరము కలిగినందుచే ముఖ్య శక్తుల పార్లమెంటుకు అధికారము లేపోలేదనిరి.

సాంఘికవాద లినిరోధము

బెర్లిన్, అక్టోబరు 25:— బహేయనుండి పలాటిసేటు వదిలినవనిగా ముగియు కచ్చిదని బహేయ పలాటిసేటులో నున్న సాంఘికవాదుల వత్తిక యగు 'ప్యాల్మిర్స్' పత్రిక వాయుచున్నది. స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించుటకు కారణము బహేయ ప్రభుత్వమువారు రీపరాన్యంగనిర్మాణము నుల్లంఘించి ప్రస్తుతము లానియం రిపబ్లిక్ మిగిలినవారముగ తిరుగుబాటుకర్తయ్యారనియు తెలియజేయుచున్నది. రీపిలో ఒక భాగముగ నుండి స్వాతంత్ర్య రాష్ట్రముగ పలాటిసేటును నిర్వహించుటకు పలాటిసేటులో నున్న

యూనైటెడ్ సోషలిస్టుల కేటులు ప్రారంభించిరి. కొత్త కల్పిత తాత్కాలిక ప్రభుత్వములో పాల్గొనలే నని పలాటిసేటులో నున్న ఇతరవర్తమానాని వీరు ప్రోత్సహించు జేయుచున్నాడు.

దయిటుబాలో నున్న రాజకీయకక్షలు వారందరను పలాటిసేటు స్వతంత్రరాష్ట్రముగ నేర్పరుచుట కంగీకరింపలేదని తెలియుచున్నది.

అనేకచోట్ల దోమి

లండన్, అక్టోబరు 24:— రైతువర్తకములో కలిసియు చాల అపాయకముగ నున్నది. సేవరేటిస్టులను నిరోధము నెలకొల్పవలసి వచ్చుచున్నది. ఎయిస్లూచావెలు ముఖ్య గ్రామములలో అల్లరులు జరిగినది. ప్రభుత్వకార్యాలయములందే జారీచేయబడుట సేవరేటిస్టులతో పోరాడిరి. చాలమంది చనిపోయిరి. తీవ్రగాత్రులైరి.

జర్మనీలో అనేకచోట్ల తొడిమిత్తము అల్లరులు చాల జరుగుచున్నది. ఎయిస్లూచా పోలీసువారు కత్తులను సోటాకట్టలను ప్రయోగించిరి. ఇవల మరణములు విస్తారముగ దోచుకొనబడినది. బ్రూనును అపుత్యేతి.

క్రెట్టిను సేవరేటిస్టుల స్వాధీనము చేసికొనిరి. పోలీసు వారిద్వారా ఆయుధములను తీసివేసిరి.

రైసు: బిల్లి యుద్యమము అంతయు విఫలమైనదనియు ప్రతిపక్షము వారు వెడలగొట్టుబడిరాయు జర్మనుసమీచారములు రైసునండి తెలుపుచున్నది. ఎంతో కొందరును ప్రాంతీకై కొల్లెంజి పురమందిరములలో నున్నారని తెలియుచున్నది. క్రెట్టికే ఇచ్చుచులేక ప్రతికూలముగ నుండుటచే ఈయద్యమము విఫలమైనదనుచున్నాడు.

మ్యూనిచ్లో తిరుగుబాటు అణగారినది. కొల్లెంజిలో సేవరేటిస్టులను డిల్లీవారిని (మొదటి పోలీసువారు పారదోలిరి. ప్రాంతపొల్లలో 5000 మందిని పోలీసుతో కలపరి. ఒక కార్మికుడు చనిపోయెను ఇతరవర్తములను చాలమంది తీవ్రగాత్రులైరి.

మరేచోట్ల, అల్లెలక్షేమలో తిడిమిత్తము అల్లరులు జరిగినది. దుకాణములను దోచుకొనిరి.

క్రెట్టిను 12 సేవరేటిస్టులు చనిపోయిరి, 50 జంకి గాయములు కలిగినది.

రైసు సేవరేటిస్టులు ఆర్మీలకు, సోదెక్, దయిటుబ్ లెట్టెలు ములలో రిపబ్లిక్ ను స్థాపించిరి తెలియుచున్నది. యెక్సి, గల్వెక్ పీఠావారుగూడ రిపబ్లిక్ ను స్థాపించుచున్నారనియున్నాడు. ఎయిస్లూచావెలులో కలిసియు చాల జరిగినది. కొంత మకు భయములేదు. సేవరేటిస్టులు మ్యూనిచ్ పోలీసులనుండి వెడలుటకు సక్రమపరిస్థితులు ప్రవేశపెట్టబడినది.

హిందూ మహాదీయకలహముల యుద్ధము

లండన్, అక్టోబరు 24:— ఎన్నికలను గూర్చి విమర్శించుచుండే బెర్లిన్ గ్రామ ప్రతికల్పము వాయుచు ఇటీవల రిఫండ్ ప్రభువు చేసిన యుద్ధాపహాసమును జూచి సంతసించుచున్నది భారతదేశ పాలనములో భారతీయులను నియమించుటకు మేల ఎరియు ప్రతినిధులకు పాటుబడుచున్నారను, మా ప్రభుత్వములను భారతీయులే భర్తాపరిచేరి నిరోధములు కలిగియు పాటులు కాలిని నమ్ముచున్నారను. కాని అట్టి చర్యలను ప్రభుత్వమువారు తీసికొనలేమని యుద్ధాపహాసముననున్నారను. తీసికొను పొందు మహాదీయ కలహముల ప్రభుత్వముతో కలిగినాము చేసిన గాంధీజీయోగం ఇంకొక విషయమును గూర్చి ఆలోచించుటకు వీలుండ దనుచున్నది.

గ్రేటు బ్రిటనులో ఆర్థికచిక్కులు లేకుండ జేయవలెనన్న కలెక్షన్ విస్తారముగ ప్రచారము చేయరాదనుచున్నాడు. కలెక్షన్ విస్తారముగ నున్నచో రాజపురుషుల అదేరీయ ప్రమాదకరమని ఆర్థిక బాంబుగా రిరిరి.

యూరప్లో పరామలకు తెలికవిజయము చేకూరిండుటకు కలిగిన బాంబుగా రు పరామల నభినందించిరి. ప్రపంచములో గ్రేటు బ్రిటను ఎరువురర్తము నుండి 14 నుండి 17 ముకు వెలిగినది. ప్రస్తుత ప్రపంచపరిస్థితులలో బ్రిటిష్ పరివర్తము పూర్తి భూటానకలహము వర్తకము అభివృద్ధి కావలెనన్న బాంబుపరంపరి యభివృద్ధి జేయవలెనని మెకన్ నాగా రిరి.

బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమందున్న భారతీయులు

సమాన ప్రతిపత్తి గోరుట

సంస్థానాధీశ్వరుల సందేశము

లండన్, అక్టోబరు 24:— సామ్రాజ్య భారతీయుల ప్రతిపత్తిగూర్చి సామ్రాజ్యసభవారు చేయవలెనని చర్చించిరి. బాల్టికుగా రభ్యత్యతను వహించిరి. పీఠావర్త, బెల్జి, ఆర్మీలు మహారాజుగారు బిల్లును ప్రకటించుటను నివ్వించిరి. 29 వ తేదీన మరల చర్చజరుగను.

ఇతరప్రభుత్వములవారుగూడ ఈవిషయమై తమ యభిప్రాయమును తెలియజేయుటకును చర్చించుటయు పూర్తియగుటకును నేటి యుద్ధాపహాసములను ప్రకటించుటకు దని నిశ్చయించిరి.

సామ్రాజ్యమందున్న భారతీయులకు గౌరవార్థముగా సామ్రాజ్య బ్రిటిష్ బాంబులను ఒకసంవత్సరము జేయవలెనని సంస్థానాధీశ్వరుల బిల్లును సందేశమున ఆర్మీలు మహారాజుగారు చదివించిరి. సంస్థానాధీశ్వరులు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము పట్లను బ్రిటిష్ ప్రజలపట్లను దోషినిజనుల అధినేతలను పట్లను తమకు కల స్నేహమును తెలియజేసిరి.

నవ్వపరివారములు - జర్మనులకే

స్వల్ప సేనానియభిప్రాయము

ఇతరవర్తము యొక్క ముఖ్య సిద్ధాంతములు స్వల్ప సేనానియ ప్రకటించి:— ప్రపంచము వాతావరణములనుండి ఇంతమంది ఒకచో గూడుట ఎరియు అని వర్తము ఎందరో ఈ వివరములను నిలబెట్టుకొనలేకపోయిరి. మనము నిర్వహించు వర్తిమి కాణం బెర్లిన్ మనము కాంతిస్వాతంత్ర్యము, స్వపరిపాలనము, స్వయం వికాసము లను ముఖ్య సిద్ధాంతములను కల్పించుచున్నాము. అందుచేతనే మనము వివరములతో నుండగల్గితిమి. ఇతరసామ్రాజ్యములు: కులము వాదాంము జేసికొని నెలకొల్పబడినవి. అందుచే అత్యధిక అభ్యక్తిమైవి చేయవలె ఈ కులములను ఆధారము జేసికొని విజృంభించుటకు ప్రయత్నించుచున్నాడు. మొన్నటి యుద్ధపు తముల నపుడే ముగిసి, దీనిలో కలుగు పర్యవసానమును మనము వేరుగ జెప్ప నక్కరలేదు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములో మనము అవలంబించుచున్న విధానమునకు దక్షిణాఫ్రికా, విర్లం ను, ఈజిప్టు భారతదేశములే సాక్షి ప్రపంచభారమంతయు మనపై బడినది. మనము ఎవరోజులకు వారు పోవుటకు ముందు ఏదో ఒక విధానమును అందరకును అంగీకారముగ నాని ఏర్పాటుజేసికొనలెను, దానివలన మనకే గాక బాధపడుచున్న ఇతరులకు పాడ చాల లాభకరముగ నుండును. మనము యూరపునకు నున్నా బాధాపహాసముతో మన కుద్యోగమును తెలియజేయగల్గి మేని యూరపునకు మనము భగవదలదరి ఆకను కలుగజేసికొనేమి మన అర్హి బాధులను వివరములతో నుండుటకు వీలగును. ఈతోటి ప్రజల కష్టములు తగ్గును.

లండన్ వత్తికొల్లెంజి ప్రాయములు

స్వల్ప సేనాని యుద్ధాపహాసము చాల తీవ్రముగ, భావోద్వేగముగ నున్నదని ప్రతికల్పము అనుచున్నది. వీరి యుద్ధాపహాసమును అందరును చర్చించి మాన రనుచున్నది.

జర్మను నవ్వపరివారులను గూర్చి పరివర్తములు కలవలిన ప్రభుత్వము వారందరు గోరవో తిరు ప్రభుత్వము వారు బోక్సులు కలుగజేసికొనట కభ్యంతర ముండదని అమెరికా ప్రతినిధి హర్వీగారు తెలియజేసిరి. ఈ రెంటిని పోల్చి జూర చర్చ జరుగ మాన దనుచున్నది.

స్వల్ప సేనాని ఏర్పాటులను అందరు ఆమోదించుచున్నాడు. కాని జర్మనీకి పరివర్తముల నియమకేరీ తేదీ స్వల్ప సేనాని అత్యంత తీవ్రముగ వచ్చుచేయ.

స్వల్ప సేనాని తెలియజేసిన: భావము సహానుభుము గాయుటకు ప్రయత్నించుటకు నని లండన్ దరి ప్రభువు తెలియజేసి స్వల్ప సేనాని యుద్ధాపహాసమును మెచ్చుకొనిరి. స్వల్ప సేనాని సలహా ప్రకారము కుల విభాగ సమావేశమును జరిపిన వ్యవహారము పరిష్కారము కాగలదనిరి.

సామ్రాజ్య వర్తకాభివృద్ధిగూర్చి చార్లెస్ సంఘము వారు కొన్ని సేపాయులను జేసిరి.

జూబులు

విజ్ఞాపన

కలంకారి కారానా - ఆంధ్రజాతీయకళాశాల

అయ్యో, ఈ కళాశాల విద్యనెక్కోను విద్యార్థులకు ఈ వంటకు ప్రారంభమౌచి రారన్నవని లోగడ ప్రకటించితిమి. అట్టివారు యీ వంటకు నుంచి రావచ్చును. కాని దీనివంటలో కళాశాలలో కాలగెసులో యీ కలంకారి ప్రదర్శనమునకై యీ కళాశాల రందరు వెళ్ళకలయుటచే దీనివంట 15 వ తేదీవరకే విద్యగరపండుక. నకంరు నెలలో నేర్చుకొనుటకు వచ్చువా రు జనవరి 15 వ తేదీ ముడి, విచ్చిన వారికిని మామను శ్రేయస్కరము. ఎప్పుడువచ్చినను నరే కాగోరువారు ముందుగా మాకు ద రఖాస్తులు పెట్టి ఖాళీయందునని లేనిది కనుగొని లాగోరుతాము. అదిగాక నేడు నేర్చుకొను విద్యార్థులు చెక్కడపు పనిగూడ నేర్చుకొనుటచే వీరికిని నవంబరు, దీనివంట నెలలలో పనిచేసిన శిక్షణము పూర్తియగును. అందుచే యీ కళాశాల విద్యార్థులను పంపు కాంగ్రెసుసంఘములకును, రిడిటరులకును యిందుములక ముగా తెలియపరచుచున్నాము.

భో. కట్టాభి సీతారామయ్య,

మాపర్లవైడర్, ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కలంకారి కళాశాల, మదిరీపట్నం.

పెద్దపులి

వికాశపట్నంజిల్లా సాలూరుతాలూకా అసభ్యుడగు మునుజుల నెలరోజుల క్రింద బకమసిపిన్ని పార్వతి ప్రభుత్వాలాకా డో కిందముతా బుచ్చయ్యపేట నద్ద 19-10-28 తేదీ బకమసిపిన్ని పెద్దపులి చంపింది. కొనగ్రామపు పశువులను విజయరాంపు రము పశువులను ములగవల్లు పశువులను చాలాచంపింది. ప్రజలు చాలాధర్మతాత్మకతతో నున్నారు శ్రీవిజయరాంపురము ప్రా ప్రయిటరుగారు మద్రాసులో నుండుటచే దానిని సుహరింపువా రు లేక పోయిరి. నువారు పదిరోజుల క్రిందట విజయరాంపురం యట్టిమ ప్రాప్రయిటరుగారు తమ రాజధానికి దయచేసి యీపు లిని సుహరించుటకు చాలా ప్రయత్నించేయచున్నారు. 20-10-28 తేదీ పులిచంపిన ముసి శవమునద్ద మామకాచిరి గాని పులిచచ్చిందికాదు. దీనిలను కట్టి కాయచున్నారు. - రాతు పోలికాయాడు, దొంగలకొత్తపట్నం.

మొత్తరాజు సుబ్బరాయ మిమోరియల్ క్లబ్బు -

బుధవరు

22-10-1928 తేదీగల ఆంధ్రప్రదేశ్లో పురవాసి ప్రాసిన వ్యాసమున పాఠశాలపాఠశాలలు తిలకించియే యుందురు. ఈ విషయమై నాకు తెలిసిన మరొకరిని విరమణమును నివేదించుచు నున్నాను. మొత్తరాజు సుబ్బరాయనిధిని ఏర్పాటుచేసి అందులకు నాటకముల ద్వారా ద్రవ్యముసమకూర్చు బ్రయత్నించినవారిలో ముఖ్యులగు కొట ఆంజనేయము, చిట్టా సాంబయ్యగారు ప్రథ ములలో సుబ్బరాయ గారు కుటుంబమునకు వెయ్యిరూపాయలు సమకూర్చి యచ్చుటకు ప్రయత్నించి యొక్కట్టును ప్లాపిడిరి. ఆసమయములో నెల్లూరు నాగరాజరావుగారు కీర్తిశేషులగు సుబ్బరాయ గారు కుటుంబమునకు సహాయము చేయుటకొరకు ప్రయత్నించిన ఏనాటక సంఘమువారికియినను తాను స్వయము గావచ్చి నాటకములలో పాత్రను ధరించెదననియే తన కట్టికొని ఘటము ఆపశ్యము లేదనియే ఆంధ్రప్రదేశ్లో చేసిన ప్రయత్నము యొక్కట్టువారి కంతయు అందయై శ్రీవారితో డాటుతో యీ నిధిని సంపూర్ణి చేయుటకు మనీ స్థిరసంకల్పములను చేసినది. అయినను నాగరాజరావుగారు విశాగా ప్రధమములో క్లబ్బు వారు మూడ్రా నాటకములకు ముడి. ఆనాటకములకు వ్యయము పోను సుమారు 125 రూపాయలు ఆదాయమయ్యెను. మిమ్ముట నాగరాజరావుగారియొక్కయు శ్రీ వేదధారియు నెల్లూరు శ్రీనివాసాచారిగారియొక్కయు తోడ్పాడుతో విజయనగర సామాజ్యవాళిన నాటక ముడచింది. ఇది యొక్కట్టువారి రెండవ ప్రదర్శనము. ఇందు నాగరాజరావుగారు ధరించి పరాచి భూమిక బందరు పాత్రలను కడుంగడు బ్రహ్మదాసును చంపింది. ముగిసిద్ధి తెలుగువారికియే కృష్ణాపత్రం అని ప్రధానవ్యాసములో రావుగారి పాత్రకాళమును గురించి విశేషింపింది ప్రాయము ఆంధ్రవాటకరంగద్ధాంతు లని విశదాకి టుల జేసినది. తిరిగి యీనాటకమును మరెయ్యి మారు ప్రదర్శించి రి. ఆంధ్రప్రదేశ్మందు పురజనులవలన పరాచి పాత్రధారియగు నాగరాజరావుగారి ముండేతికి బంగారు గొలుగు బహుమాన

మొనర్చబడినది. అటుపిమ్మట ప్రదర్శించిన చిత్రనటీయనాటక మునకు పారిషాదరావుగారు నలసి పాత్రయు జగ్గరాజుగారు దమశాంతిపాత్రయు డి. వి. సుబ్బారావుగారు బాహుళ పాత్ర యు జే. యల్. నరసింహముగారు సుదేవునిపాత్రయు, ధరించిరి. యీనాటకము ప్రారంభించినదాది తుదివరకు ప్రేక్షకులమనము లను విశేషముగా రంజింప చేసినది.

ఈనాటకాదాయము నువారు 475-0-0 రూపాయల వచ్చియుండెను. మిమ్ముట పాదకాట్టాభిషేకము చంద హాననాటకములను అది ఖర్చుపూసు బాలభారత సమాజము వారిచ్చిన నూటపది రూపాయలతోకలిసి 1500 రూపాయలు సుబ్బారావుగారి కుటుంబమునకై యానిధికి బ్రష్టిగానున్న శ్రీ విశ్వనాథరావుగారియొద్ద గదియొద్ద నిలవజేసిరి. ఈనాటక ములకు ముఖ్యముగా బందరు బాలభారతసమాజమువారు యే లాటులేకుండా విశేషసహాయపడిరి. డోదార్థులకులుకు నుప్ర సిద్ధులగు డి. వి. సుబ్బారావుగారు యొక్కట్టువారి చిత్రనటీ యనాటకమును బాహుళ పాత్రమును ధరించి నిధికి సహాయపడి నుండువారు ప్రత్యేక ప్రశంసాపాత్రులు. మరియు క్లబ్బువారికి ప్రత్యేకపు ఉడుపులు మొదలగు పరికరములు లేకున్నను, నిధి ప్రారంభించి వేళానిశేష మేమియో కాని ఏకంపెనికాగునునట్టి అమరము మనమునం దిడుకొనక నాటకావసరములకు తగిన సహాయమొప్పిరి. బందరు పురవాసుల యాదార్థ్యములవలన అక తున్న మొత్తముకంటె అధికమై పదిపానువందల రూపాయలు కీర్తిశేషులగు సుబ్బారావుగారి కుటుంబమునకు యొక్కట్టిగినం టులకు క్లబ్బువారికి, తిత్తవాయలను, కష్టపట్టుల కొచ్చి ప్రతి సారియు బందరు పురమున కేలేంచి నాటకములలో పాత్రను ధరించి తోడ్పడిన నాగరాజరావుగారిని విశేషించి ప్రశంసించ వలసియున్నది. ప్రతి నాటకములో పాత్రనుధరించక పోయినను, కొట ఆంజనేయముగారు తనిధి కేవలం కేవలము వారిని కొని యాడక తప్పను.

మరియొకమాట

ఈక్లబ్బువారు హాక్యంధానాటకముదా యాప్రదర్శనము లో సుశ్రద్ధసభలకు పారిషాదరావుగారికి గండమెండేరము నివ్వకలచింట్లు వినుటకొరకు సంతసముగా నున్నది. కీర్తిశేషు లగు సుబ్బారావుగారివేర ఇట్టిక్లబ్బు నేర్పాటుచేసి వాకిర్తి చిరస్థాయిచేయుటయేగాక వారికుటుంబమునకు ప్రభుభవమందు ద్రవ్యసహాయము జేసి తగుపర సుగ్రహింపబడుటకు గౌరవించుటకై బూతుకొనిన ముత్తరాజు సుబ్బరాయ మిమోరియల్ క్లబ్బువారి సహద్యమును విశేషించికొని యాడుతూ విరమించుచున్నాను. యదార్థవాది.

ఆంధ్రవాల్మీకి యాగమనము - తెనాలి

ఇదిగత కయిదారు దినములక్రింద నే, కిద్దిలానగ్గళా నున్న యేకశిలానగరమందలి శ్రీ, కోదండరామస్వామివారి దేవాలయ మున బాగుచేయించి పునఃధరింపటకు ద్రవ్యసహాయము నజే టింది బ్రహ్మశ్రీ వావిలికొంతు సుబ్బారావుగారిగారు మాలె న లికి వచ్చినియు, వారు ప్రసిద్ధిని కాలేజీనా శాంధ్రుండి తులుగా నన్నపుడు వాకి శిష్యులను బ్రతుము తెనాలిలో ఎద్యోగాదులయందున్న కలిపయలు కిద్దిగానుండిరియు, మాకుఁ దెలిసెను. అయిచిముగా మహాభక్తులను, అపర వాల్మీకి స్వరూపులను, వ్యాకరణులను, రామభక్తాగ్రణ్యులను, బ్రతుకి యు తురియతుల్యాశ్రమపదమునందున్న వాడును, మయోజ్ఞానాదు లచే వృద్ధుడగు మహాసీయమూర్తివచ్చి రని తెలియగానే వారివలన కావ్యరసామృతమును గ్రహింపయే నను నీవీర్తియచే వారిని నందరింపఁజేయ సమస్కారపూర్వకముగా మాకోరిక ను దెలిపితిమి. మాలోజిత్రపులను ప్రాయాటించుకునశియ గు నష్టబాబురావు ప్రార్థన మంగీరించి వారు తమచిత్రపులు ప్రాసినవచ్చునని యనజ్ఞకొగిరి. పురమందిరమున 28 తేదీ సాయంత్రము అదికావ్యమగు రామాయణమును గూర్చి యుప వ్యసించుటకు ననుమతించిరి. సాయంత్ర ముగంబులక బుర ముదిరమున వారొసగిన యశ్వతోపశ్యానమందలి విషయ మును సంగ్రహముగా నిట శాంధ్రలోకమునకుఁ దెలుపుకొన చున్నాము.

కవిగారు తమకు వాల్మీకియు, వాచాంత్యము లెందును లేమిచే నభిలషించు దుపయోగించుట యలవాటులేదనియు పర మార్థవృష్టిలవాకి సభాపతేశము, నగరవాసులు మొదలైనవి కాఁ భుజంగాదులవలె బరజన్మనియములనియు, పెద్దలకు నవాజ మగు విషయముతో నుపశ్యానమును ప్రారంభించి కదవేత్త్య పరక పునీ బాతే దళరథాత్మక! కదే ప్రాచీనా దానీర్పాద్రామాణాకాత్మకా!

యనుష్ఠానము చదివి వివరించుచు, సర్వశాస్త్రములకు శ్రీమద్రామాణ్యమే యునికిపట్టిన సయ్య క్షేమగాలుజు ప్రవేశిసి. తేతాయగమునం దాచారములవలనే ధర్మమును సర్వజనులు గ్రహించగలిగినయొ, ద్వాపరమునందు ద్విధాభిన్నమగు బుద్ధిక లవారగుటచే జనులకునుమానము హెచ్చెనయొ వీనికి దృష్టాంత ములు రామాయణ భగవద్గీతలనియు, అందుచేతనే రామచరిత మునందువ్యోతకమగు ధర్మాచరణమే భగవద్గీతయొ దుపజేమగాఁ జెప్పబడినదియు, ఆయాకాలములయందలి ప్రజలకుధర్మ గుణములను జేయుటకు భగవంతుఁడు, ధర్మాచరణమే ప్రధా నముగాఁగల రాముఁడై తేతయొ దవతరించెననియు, అట్లుకని ని మిత్తముగాఁ జేసికొని శ్రీకృష్ణ భగవానుడు ద్వాపరమున ధర్మ మునుపజేయుటకే యవతరించి నాఁడనియు, ననన్యసామాన్యమ గుయుక్తులతోఁ దెలిపిరి.

పితృ పుత్రజెప్పినట్లు రామాయణము సర్వశాస్త్రముల మగుటచే నతి గంభీరమైనదనియు, నందసంఖ్యాకములగు విష యములు వివరింపబడినవి కలగనియు, నొక్కొక్క విషయమే యెంత జెప్పినను దెరుగదనియు, నిమగ్నపాత్రల వంటి వందలి విష యములనియు దెల్పుచు రాముఁడు పరమాత్మయనియు, సీత మా యాశీర్వాదికమగు జీవుఁడనియు, దళరథుడు కర్మజ్ఞాకేంద్రియ మాల దళకమనియు, పరమాత్మ స్వరూపము స్వీయమని జీవున కు బోధించు నాచార్యుఁడు మానుమంతుఁడనియు, నిది యింతి రితార్థమనియు, నీ విషయమును గ్రహించినవాడే రామాయణ మును, స. పూర్ణముగా గ్రహించినవాడగుననియు, గంభీరముగా నుండేకొంతిరి.

తిరువార భగవద్గీతయు భరతుఁడనియు, సందులవలననే రామాజ్ఞ కిరసావహించి, భవంతుఁడగు రాముని యెడఁబాలు నుగూడ సహించి యయోభ్యయించే యజనులకు తటస్థించిన దనియు, శత్రుఘ్నుఁడు భగవత్పరమధ్వజుడయొ భగవంతులకు భగవంతుని నేరఁగ్ని భాగవతుల నేరయే ప్రధాన మగుటచే భాగవతంధగు భరతుని నేరచేతకే, యతండు తరించెననియు లక్ష్మణుఁడు భగవత్ప్రసంగంధుడనియు, జీతేంద్రియఁడనియు, జెప్పిరి. ఇతని జీతేంద్రియతను నుదాహరణముగా రామణాప వ్యాకయగు సీతను వెదకుచు బుక్కయూకాదినై సుగ్రవాసితము లగు సీతయాధరకాడికములను రాముఁడు చూచి,

పశ్య లక్ష్మణ వై దేవ్య సంర్యక్తం ప్రాయమాణయా|
ఉత్తరీయ మిదం భూమా శరీరాన్నాపనాని||
కాద్యలిశ్యాంఘ్రునం భూమ్నాం సీతయాహితమాణయా
ఉత్స్పిష్టం భూమణమిదం తథాహం హిద్యత్యతే||
అని రాణునిచేఁ గొంపోచుచు ప్రాయమాణయగు వై దేహి భూమినై బారవిడిచిన యుత్తరీయమును, నాధిరణము లను లక్ష్మణునకుఁ జూపి యాడుగఁగా లక్ష్మణుఁడు చెప్పిన యీ క్రింది వాక్యమును జదివి యతని జీతేంద్రియత్వమును సుస్పృక్తము చేసిరి -

నానాం బాగామి కేయూరే! నానాంబాగామి కుండలే!
మాపురేక్యభిజావామి! నిత్యం పాదాభిమదవాత్||
ఇగట లక్ష్మణుఁడు తాను సీత యంగదములను, కుండల ములను గుర్తించలేననియు, తాను గుర్తించలేక పోవుటకు నిదివర కెన్నడును సీతను నానుస్తమక కన్నెత్తియొక జూడవకుండుట యే కారణమనియు, కాలియందెలను మృగము నిరంతరము జూన కీ మహాదేవీ పాదాభిమదనము నొనర్చుచుండుటచే గుర్తించగల ననియుఁ బై శ్లోకతాత్పర్యమునుజుచే వదిలె నగు సీతను, నాయ ముతోఁగూడ సోదంబిత్రియైఁదై బహుకాల మున్నవాడె యొప్పున కన్నెత్తియొక చూచి యెరుగని జీతేంద్రియఁడని యా ధాటిందిరి. (నకేవము)

విద్యాకా కోపల్లె శివకామేశ్వరరావు
శ్రీపురారిభట్ల వీరరాఘవస్వామి

మహాభ్యగుసంహిత

ఇది యొక గొప్పకాండగ్రంథము. మహాభ్యుచ్చేవాయబడి నది. దీనియందు ప్రతిమానపుని యొక్క చారిత్రమును అమూల్యగ ముగా చక్రములతోగూడ ప్రాయోజియమైనది. జన్మకలకర్మ రము, తారీఖు, జననకాల భుజియాల వాతావరణం మారుపంపిం యెడల, కావలసినవారికి వి. పి గా పంపించెదను, శ్లోకములు తెలుగు అర్థంతో సహా ప్రాయాటకు రు 20-00 అనున అర్థం తరసరము లేని వారికి 20-00 మాత్రమే. 8512
ఆకెళ్ల వేంకటశాస్త్రి, 'వైవజ్ఞము'
గోపాలపురం కొత్తపేటపోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

684.

నైందు అందు కో, బెజవాడ

మాధుర్యజీవము

II

జంధ్యాల సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి గారు

గ్రంథారంభమునఁ జెప్పవలయును నాను జనువలయును గ్రంథ మేమిటానినో; తద్గ్రంథకర్త ఎవ్వరో; విచారించక పఠించుట, మాధుర్యజీవము చాటికావ్యయని చదువరులు నిర్ధారణ నేసికొనవలయును. తత్ప్రావృత్త్యాతిలో నీ గ్రంథమును జేయుటకుఁ దనకులాలలక్షణము లేవియో విచారించితిమేని యాశంక నివారితమగును. ఈ గ్రంథ మొకవచన కావ్యము. వ్యంగ్యప్రాధాన్యము గలదై “అవ్యంగ్యమవరం కావ్యం” అను లాక్షణిక వచనమునకు యవ్యంగ్యోపాధి సత్రికమించి ధ్వనినామతోత్రమ కావ్యశాస్త్రానికిఁ జేరినది. కావ్యనామ మాధుర్యము. మాధుర్యజీవము సమాసము మాధుర్యముయొక్క జీవ మనియును, మాధుర్యము జీవము ననియు ధ్వనియందు జీవజ్ఞాప్రచారమునకు ననుకూలముగ నర్థము విశద మగుచున్నది.

గ్రంథకామమునఁబోత గ్రంథవిషయమైన జీవవృత్తాంతము సర్వమును ధ్వన్యర్థమునఁగ మేగాని యెచ్చటను గవి యతివ్యక్తముగ వ్రాయలేదు. కాని ఈతత్ప్రాపంచికపరిజ్ఞానము గల బుద్ధికి నది దర్శించరముగాదు. తిద్దియభివర్ణనము ననుసరించి యే గ్రంథనామము యుక్తము. సుగుర్యుడనినది. ఇంతిం ది మకు నామమును సంగ్రహించి వినియోగించుట గ్రంథకర్తవశా విశేషమునకు విశేషణ మగుచున్నది. అదియునుగాక వ్యాఖ్యాత విషయానుకూలముగ గ్రంథకర్త దశంతటదానే మాధుర్యజీవమునకు జీవమాధుర్యము అని భావార్థకటక నేసి వ్యంగ్యత్వప్రాధాన్యమునకు మార్పు చూపివదలుట సమాధికరణము.

ఆంధ్రప్రదేశమున గ్రంథరాజములు పెక్కులు కాల్చిక ప్రధానములుగాని యాంధ్రప్రధానములు గదంగడు నరుడు. విషయ మెట్లు జీవసంబంధమై యపదార్థబాంధవ మగుచున్నదో అట్లే గ్రంథసిద్ధి త్రమును కల్పప్రధానముగాక అపదార్థమునకు భావమున నభివ్యక్తి కోరుచున్నది. అందువలన గ్రంథమే భావంతరమున లిఖించబడినది. కావున కల్పములనుబట్టి గ్రంథమునకుఁ గావ్యత్వము గలదా యను సంతయము అనిమిత్తము.

“మంగళాదీని మంగళమధ్యాదీని, మంగళాంతాని కాస్త్రాక్షి క్రధంతే” అను మహాభావకావ్యమును బరిపాటి నేసి; గ్రంథనామం బగు మాధుర్యజీవమునంగల ప్రథమపదార్థ తత్వమునకు నపరిచిత్తాభిలాషల జీవక బాధ్యతపడుచు మధురకల్పము నుం బురస్కరించుకొని శ్రీచేవతా సంస్కరణముతో గ్రంథారంబునీయుట ప్రశంసనీయును. సరస్వతీ సంస్కరణంబునను బుధజనవిశేషత నలంబించి నిజప్రణీతమగు గ్రంథరాజమునందలి సారస్వమును బరిశీలన లెఱుంగవలసినదే గాని గ్రంథకర్త స్వయముగ నెఱుంగ నేరడుగాదా.

పదపండి సరస్వతీప్రధానాంగం బగు గానవిద్యాసంస్కరణము నేయును “సంగీతసాహిత్య కౌషీస స్వాక్షాత్మకుః పుచ్చసినాపీసః” అను శాస్త్రోక్తిలోని యభిభావసంభవమునకు నశీరణమును నూచి యుచున్నాడు. అతెనుక లక్ష్య ప్రశంసయొక గాంపఁబడినది.

ఈగ్రంథమునకుఁ గథానామకం దేసరు? “అతఃపున రుత్రిపురమచరితం ననిబధ్యతే తత్ప్రాశ్యం శరిత్యాజ్య మే” అని వ్రాయబడి యుండుటవలన నాడుక నిరూపణమును తన్నా యటనియందు నుత్తయగుములును నత్యంతసరములు. ప్రసిద్ధ పురాణవృత్తాంతమో చరిత్రాత్మకవిషయమోనామో లేక కేవలకల్పితభావార్థసారమో గ్రంథమైవు గా నుండుటయు నాచారము. అట్టివిషయములు ఈ కావ్యమునకుఁగలదా యను సంతయము సులభపారము. కథానామకదు పరమాత్మ, పరమాత్మచరిత్రము, పరమాత్మపరిజ్ఞానము, ఆత్మనాత్మవిశేషము, బోధ్యాంశములు. అందుఁ బ్రతిసామాన్యవిషయమునకును శాస్త్రవిచారము కావల మననియు, బ్రతిపదార్థమునకును శాస్త్రుల్యంబగుపదార్థంబు గలదనియు, ముఖ్యముగ జనసామాన్యమునకు దుర్జేయమైన యంశములయందు వ్యాఖ్యానము నేసి ప్రబావబోధము నేపవలయు ననియు నాశయము గల్గి ప్రాపంచికావధన ప్రమేషము లగు పదార్థాలముల సాహిత్యమున శాస్త్ర తత్వము చర్చించబడెదగె.

నాయకుఁ డెట్టివాడని ప్రశ్నించు కృచ్ఛకులకు నుత్తర మొసంగుట యొక ప్రమేషముగాదు. ఏమన పరమాత్మగుణనిరూపణ సర్వజ్ఞజ్ఞానము. పరమాత్మ సర్వసద్గుణనిరూపితుఁడు, తార్కానిత్యగుణసంపన్నుఁడు, నిర్వికారుఁడు, లోపలికాతమైన చరిత్రముగలవాడు. అట్టి సర్వతోక పాలనదత్తుండగు పరమాత్ముని యందు మహాబలీశ, బ్రహ్మల్యము, మహాభాగ్యము, మోచార్యము, తేజస్వీ, వైదగ్యము, ధార్మ్యత్యము, మహామహిమర్థము పొందిండ్లము మున్నగు గల గుణవిశేషములు కలవని నేఱుగఁ జెప్ప నక్కరలేదు. ఈ కే ప్రతాప గుభగ్యము, ధర్మకామార్థ తత్వార్థము, ధారంధర్యము

గుహ్యత్యము మున్నగుగల అత్యగుణముల కలిమియు భగవానునియందుఁ జర్చనీయము గాదు.

సారములు గ్రంథము ప్రకరణములుగఁగాని ఆశ్వాసములు గఁగాని వినిజలంబడకుండుట కేమి కావల మని శంకింపవచ్చును. గ్రంథవిధిసముఖ మున్ను ననుసరించినది. వర్ణనీ మాంశమే అని భావ్యమైవో గ్రంథమును విభజించుట, భావనులభక్తసారమును సంగ్రహించుట, అందులకుఁ బరమాత్మ స్వభావకాశమును నన్ను పరిభాషించుట గ్రంథవిధిసంబంధము నవకాశ మొసంగి నీ కాదు. అది మేముగాక యీ గ్రంథమునకు కాన్తువు ననుసరించి విభాష్యానంద విషయవ్యాప్తి కలగఁజేయులేదు. జీవస్వభావ ప్రకాశబంధవచనకు రజ్జుపాయమై యావదః ప్రసక్తి విభాగములు నేయట నిమిత్తభంగము నేయుట యగు. ప్రస్తుతప్రకరణమునఁ బరమాత్మ యొక్కటి యయ్య వివిధ మార్గముల సంగ్రహించబడుచున్న దనియు, వివిధమార్గ గ్రహణముభారమున వివిధమతావలంబులై మతాంతరసంభవిభజనములం గాదించుకొని పరస్పరద్వేషముల కాంక్షముగఁ గల్పించుకొని కాలయాపము నేయుచు నేకీభావమును బొందవచ్చుంత కాలము అవిభాష్యమానంబగు నేకత్వంబును బొందిన పరమాత్మ తత్వము ప్రహింప నేరని మహామహని యాశయముగ నూహ్యము విభాజ్యపదార్థము అదిభద్రావసానవిశేష కలిగియుండవలయు. కాని పరమాత్మ అద్వైతరహితమైనదగుటచే ననుభవజనమునకు నవకాశము కలిగియుండ లేదు. అందువలన శాస్త్ర గ్రంథమును విభజింపఁ బ్రయత్నమే చేయఁబడలేదు. కావ్య స్వరూపనిరూపణము నేయునపుడు వర్ణనీ మాంశములు కొన్ని అవసరములుగా నవియుంపఁబడినవి. విద్యానాథవచనము గమనించెదము గాక.

“నగరాష్ట్రవైలత్త చంద్రారోదయవర్ణనం. ఉద్యాన సలిఖిదామధుపానసోస్యవాః విజలంభోవివాహాశ్చ కుమారోదయవర్ణనం. మంత్రియ్యత ప్రయాణాజి నాంకాభ్యుదయా అపి ఏతాని యత్రవర్ణనం తే తస్మాత్ కావ్యముచ్యతే ఏషామస్తదకానాం యైః కైశ్చిదానకపీవ్యతే” ఇందు నగరాష్ట్రవైలత్తవర్ణనీయాంశములు అవసరములు అనియు, నందు గొన్నిలేవున్నను బాధకము గాదనియు నభిప్రాయము నూచించెడిని వీరిలో విజలనీయాంశ కొన్నిలేవున్నను, నిర్వాహకముగఁ గావ్యమగునన నభిప్రాయము నుబట్టిమాడ నిట్టి వర్ణనీయాంశముల శాధానము నేసికొని యద్వైతమున నేయఁబడిన గ్రంథములై కావ్యములనియు, శాస్త్ర్యముల నే కొన్నిటి ననుసరించి కావ్యమైవుండవలెను, గావ్యగాతిలక్షణ మనుననియు నుద్ఘోషించెడిని. కాని వస్తునిర్వాణమున యథానుకూలముగ వర్ణనీయును లనుమాట కవి వ్యక్తముగ లిఖించవచ్చును గ్రహించుట యాదావ్యముగ గాననయ్యెడిని. ఏమనఁ బ్రతికావ్యమునకు నవతరసంబంధము కల్పించి నాయకునకు సాగరసంబంధము పర్వతసంబంధమును సారోజున నే యథాతత్వముల నేయుట ప్రాప్యముగాదు. అదియునుగాక, ప్రతి కవిత్వరచును చంద్రినంబటి యొక్కపదార్థమును గైకొని దాని నుప్రసిద్ధ గుణములను విడిచి చర్చితవ్యుత్పత్తిచే నప్రసిద్ధర్థములకుఁ బోగి, వర్ణనీయాంశనిగుంధన నియముల దీర్చికొని కావ్యము నామధేయము మనకుద్ధిక్తి యొనంగుట యంత భావనీయులుగఁ గనవట్టుదు.

అట్లు గాక లేఖ్యాంశమున యథావసరముగఁ దీసికొని, సరసముగ నిమిద్దుటకు నవకాశము గల్గిన మాత్రము వర్ణనీయాంశములను ఏదో ఒక రూపమున నుచ్చరిణియేయుచు ననుభావణము నేయుటయే యలంకారముల ఆశయ మైయుండవచ్చుననియు నట్లు గావచ్చును దత్సంస్కరణము మహాపయోగకర మనియు గ్రంథకర్తయభిప్రాయము. కావుననే దాను వర్ణ్యములను గైకొని వక్కాణించుచుండెను స్వభావ సారమును దెలియనీ యని చందమున నగరాష్ట్రవైలత్తవర్ణనీయులను దేర్చిని విడిచె. ఆయాశ్వాసము శారణముననే గ్రంథ మారంభించినది మొదలు నుత్పనసౌందర్యద్యోతకములగు ఫలభారభూమిసామములకు పధుకర వర్ణనవారమును, శాంతానరాగస్వభావములును, విప్రలంభ కృంగార వైఖరిలును, ఋతుసౌఖ్య స్వయము నూర్వోదయ ప్రభావమును, దుచిప్రసారాభివృద్ధియు దమప్రసారాభివృద్ధియు సాగరప్రయాణమున నావికుని మయత్ప్రసార సుదర్శన కాతూహలములను, నూర్వోదయస్వభావమును, నదీభ్రమణమును, శిలోచ్చయ వ్యాపారమును, ఇద్వి యద్వి యన నేల కొట్టకొను మార్గాలందుల నురతి కృంగార వ్యాపారమునునూడ విదులక గ్రంథాంశమునకు పరమాత్మ పరితేజుఁ గళంకము గలగ నీయక యథావ్యయగ నవసరవర్ణనల స్వేచ్ఛగ నుదాహరించి గ్రంథమునకుఁ గావ్యత్వము నిరూపించినవారైరి. భావవ్యాసారసముఖ్యులగు నీ చిన్ని పాత్రములకు బరమాత్మను దత్వ్యభావమును, నపదార్థములైనను పదార్థవ్యాపారముచేఁ బ్రయచించుచు, ప్రావ్యక్తిగారి వర్ణనీయాంశములను వర్ణ్యములముగ గ్రంథమున వివరించుటయే ఇచ్చటి క్లాపనీయమైన కవిశాచాత్మ్యము. ఇట్టి యంశములను బ్రబోధించు మహనీయులే సారస్వతాభివర్ణనమునకు నారకులు.

విషయానుక్రమసంభవనమున నై గ్రంథకర్త సంప్రసరి యాశయముతో మెలంగె. తొలుదొల్ల మాధుర్యస్వభావ మపకార్థబాంధవమై ఎన్నివిధములుగఁ దెలిసికొనబడుచున్నదో వివరింపబడెదగె. సమాధి తా నవభుక్తపదార్థములయందును శ్రమార్జితపదార్థములయందును, స్వభావీయస్వ ప్రచారముల యందును మాంపునడయించు మనస్థితిని, మాధుర్యమనియె. రాగమునందును, శరీరతీర్థము ననుసరించి యభిలషించుటదైన నదార్థములందును గల చిత్రించునము నొకరీతిమాధుర్యమయె. శంత తాభ్యస్తప్రచారములయందును, జనునూ నసానాసముల యందును స్వేచ్ఛావిహంగములందును, గల మాధుర్యము నై జము నభిర్జించె. మఱియుఁ గల మాధుర్యజీవము వియోజనయముల నెల్లుగాఁ జరిగమించునో వ్యక్తపటం. తోడనే జీవమాధుర్య మై ట్లాద్యునించునో వివిధపదార్థజనితమాధుర్యతత్వమును బట్టి బుద్ధిచాంబులు తిరుంతదాము గ్రహించునట్లు విశదీకరించె. జీవ మాధుర్యము ఏదేదీవికాభిలాషివానికి నేయేమార్గమున నేయే పదార్థసంకాతములముగ గ్రాహ్యమునా యద్విధియైల లేవవలసి. జీవమాధుర్యత్వప్రబోధానంతరము తృప్త్యుకృత్తుల నున్నుభులైన మానసిచాంతిలు రగు నేదాంటుల క్రవృత్తి భేదములం గనఁబడె. ఇక నపదార్థత్యులంబగు జీవమును బోధి త మ య్య గ్రహించుట జాలని వారు నెక్కురుండు రని న మ్మి మూర్తిత్వము నొందిన పరమాత్మ లని ప్రసిద్ధియైన మహాస్వరూపములను దేర్చును మఁ దన్నైజము వివరింపఁ దోడగె. శవ కేళుల ప్రచార ప్రభావమును బూర్తి వివరింప వలయునది విషయమాధుర్యమును వ్యక్తీకరించె. అంతఁ గ్రీనుస్వరూపమును గ్రహించి, తిద్దిగ్భిముగ పరితతా స్వభావమును, జన్మ క్రవృత్తియు అభ్యక్తి సరాగత్వము, సద్భావము, జేవత్వము, సత్యము, అమాయకత్వము, అభ్యక్తిని బరమాత్మకును గల సంబంధము, తత్వమదయాశుత్వమును విపులముగ నుడిచె. సాఖ్యావృద్ధులు జ్ఞానోపయోగమును విశదమునె.

స్వరూపమార్గమున జీవమాధుర్యము నెఱిగినవానికి నోంకారమహామహిమత్వము నెఱుంగఁ దోడనె సాధ్యంబని గ్రహించి గ్రంథకర్త యపుడు శాదమాధురీరసాస్వాదనాల మగు గానమువై వ్యాఖ్యానము నేయ సారంభించె. గానపథ అను రాగనాయకఁ జేటి యనియె. ఉపారభావమునకు గానము జన్మస్థానముగ నభిరర్జించె. పరమాత్మస్వరూపం బగు శ్రీకృష్ణుండును సురతి గాన కళాభిలాషుండునటచే జీవ గాములకు ననోద్యోగ సంబంధమును మ్మించెడిని. జీవోదయములకు సంబంధము నెఱిగిన భీములకుఁ బంచేదియ మార్గముల మాధుర్యము నిరూపించి జీవమాధుర్యమును నిరూపిసే యందు గాన మార్గమున న్మానయమునకు ననిరుద్ధప్రచారము గలుగు ననియు జీవానందరవాస్యము గానకలాప్రభావమున నివిడియుచునని యుం బ్రబోధించెను.

పదపండి మాధుర్యమునకు శాద్యోగీతియు నిరూపించె డిగ్భి మాధుర్యమునకు జీవదళ కల్గిన ప్రదు ఔషధము ఉత్తజ్ఞామాధుర్యమని ప్రకటించెడిని. గ్రంథముక జనమధ్యామునకు నచ్చుటచే గ్రంథలేఖనాభిప్రాయ ము చిఠింపఁ దోడంగడిని. గ్రంథలేఖనాభిప్రాయము జీవమాధుర్యపజ్ఞానమును పరమాత్మ భక్తి ప్రసాదమును నని పాతకు నెఱుంగఁ పోక. పరమాత్మభక్తియే మాధుర్యమనియు, తన్నాధుర్యము నెఱిగి భక్తిమార్గము లవలంబించవలయు ననియు నభిప్రాయబోధ గావించెడిని.

తుదకు “మంగళాంతాని కాస్త్రాక్షి క్రధంతే” యనుట మఱుకు శ్రీచేవతాసంస్కరణమును బురస్కరించు పాతక కల్పము నుదాహరించుచు బ్రబోధితాంశములందు ద్విప్రీచెడిక, బోధనీయాంశములు పెక్కులు గల్గియుండు నభిప్రాయము నూచించుచు, సర్వజ్ఞత్వనిశుమము నిశ్చేదించుకొని బుధజనవిశేషతను బురస్కరించుకొని, నిర్వాణోముల నూహించుట లోకమునకుఁ గర్తవ్యముగాఁ జెప్పయ కుభవదముగ గ్రంథమును ముగించెడిని.

గ్రంథము అవ్యభావలో లిఖించుటచే యుండుటలక నై న వ్రాయఁ దిన విశేషములను లన్నియు సత్యములా యని తలంపెటకుఁ గలలాంధ్రపాఠకులకు దుస్సాధ్య మగుటచే స్వభావలో వ్రాయఁబడుట యత్యంతావసరమైచి. కాని ఆంధ్రమున మాత్రము వ్రాసినచో వ్యవధియభావపక్షపాతుల మగుదుమని సంప్రప్తమున నీగ్రంథమును లిఖించుచు యుత్తమ మని తిద్దియము నేయబడుచున్నది.

ఈగ్రంథము హైదరాబాదులో దక్షిణాస్యకంపెనీవారి యొద్ద ప్రయమునకు నిర్దయగనున్నది. ఈగ్రంథకర్త పెక్కుగ్రంథములించిచి గొప్పగొప్ప పారిచే వ్రాసెంపటిరి. గ్రంథములఁదెప్పించి కొని వానిలైనమును జర్పించి యాంధ్రభావలో వానిలిఖించి, తన్నాగమున నూతన గ్రంథలేఖనమునకు నాంధ్రవాజ్యమునకుఁ గూడ స్థానము నిజమించుచు గాతయని విమర్శ కాభిలాష. గ్రంథకర్త మహారాష్ట్రీ జయంతి మంగళ్యముగాను. ఆంధ్రసంస్కృతములందు ప్రవనీయగు పజ్ఞాము గలవారు, వీరి బ్రహ్మవిశేషము సంప్రసరి యున్న గాంధ్రప్రదేశమున కవతీవరిమగుట కోచినయము.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము
ప్రతిపాపులోదొరకును

చక్క-నిడబ్బీలో సహా సీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు లేక 109 ఫ్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

రత్నపురుష లేహ్యం

గుభవ్యాధులను, ఇతర కారణములవలన, కలిగిన శుక్ర
స్వయను పోషణచి బలముకలుగజేయును ఈమాలికా మహిమ
తెలిసికొనవలయును. విశేషించి వ్రాయవలసినది. శే 1-కి
ర 3-4-0 లు. సెగలేహ్యము - అన్ని సెగలోగములను అద్భుత
ముగా కుదుర్చును. బుడ్డి 1-కి 1-8-0. కేటలాగుడుచిరము

పట్టాభిరామ వైద్యశాల

418

రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

చాకులు - తాళములు

మం గ లి క త్తు లు.
అంధసోదరులచే చేయబడినవి. శేలయినవి.
కంటనే ధర్మశాస్త్రాలగుడు వ్రాయును.
వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్
కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.
8081 పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా)
తెలిగ్రాఫిక్ అడ్డము: "ఇండస్ట్రీజు" పెద్దాపురం.

మదనకామేశ్వర లేహ్యము

దుర్బలలపాలిటి సంతతి:— మేనూను, నిక్కాళ, శుక్ర
నష్టము, నిస్సత్తువ, అతిమాత్రము, మొదలగు వాటిని వారింత
మంచి బలమును, యవ్వనమును, కాంతిని, పిర్వవృద్ధిని. సంతాన
పొప్పిని, కలిగించు వరప్రసాదము. 2 డబ్బీలు చాలానా.
డబ్బీ రూ 1-4-0. వి. సి. చార్జీ 0-8-0 (8951)
కోకాపుష్ప లేహ్యము:— ఇది మలబద్ధమును పోగొట్టి
కాల విరేచనమును చక్కగా కలిగించుటలో అమృతప్రాచీనము.
15 రూ|| డబ్బీ రూ 0-10-0, వి. సి. చార్జీ 0-7-0.
పి. కె. పి. అంబుజో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిశేపి, కల్లుకుచ్చల్లా.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

185, మాంటు రోడ్డు, మదరాసు

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీకృతి వి. ఏ, ఏమ్. బి. సి. యమ్. గారిచే స్థాపించబడినది.

వసూలైన మూలధనము 1,30,054

మావద్ద రహస్యమునది లేదు. గొప్ప ఉత్కృష్టమైన మందులు ఇచ్చటనే దొరకును.

- (1) సిద్ధమకరధ్వజము:— కామోద్దీపకము - శ్రేష్ఠమయిన రసాయనము ధాతు పుష్టికరము బుద్ధిని ఆయుస్సును వృద్ధిపరచును. అతిమాత్రము, తయ, 25 మాత్రలు రూ 5-0-0
సుఖకోగములు వీటియందు మంచిగుణము లిచ్చును.
- (2) చ్యవనప్రాశ లేహ్యము:— శ్రేష్ఠమయిన రసాయనము; క్వాసకోశ వికారములను పోగొట్టును. కానములకు మంచిబోషధము. శరీరపుష్టిని గలుగ 1 పాను రూ 2-0-0 4 డెన్సులు రూ 1-0-0, శేనును.
- (3) కస్తూరిమాత్రలు:— బాలరకుగలుగు దగ్గు, జ్వరము, జలుబు, అజీర్ణము మొదలగు వికారములను పోగొట్టును. ఒకబుడ్డి రూ 1-0-0
- (4) తాళిసాదివటి:— దగ్గు, గొంతుపోషి, అజీర్ణము, కషాయములు, వాంతలు, అకోచము మొదలగువాటిని పోగొట్టును. 25 మాత్రలు రూ 0-8-0
- (5) రేచనవటి:— ఇది అజీర్ణము, కడుపునొప్పి, పిత్తోవికారములు అజీర్ణముచే గలుగు కడుపునొప్పి మొదలగువాటికి యుపయోగించిన బాగుగ విరేచనము అగునట్లు జేసి సుఖమును గలిగించును. 25 మాత్రలు రూ 0-8-0
- (6) శీతాంశురసము:— శీతజ్వరములను నశింపజేయును. కైఫూత మపయోగించిన తేలు మొదలగు వాటి విషవికారములను గజచర్మము కుప్పము మొదలగు వాటిని నశింపజేయును. 50 మాత్రలు రూ 0-10-0
- (7) ఆనందభైరవి:— అన్ని జ్వరములను, అతిసారము, అజీర్ణము, దగ్గు, క్వాసలను పోగొట్టును. 50 మాత్రలు రూ 0-10-0
- (8) ముస్తకాదివటి:— రక్తవిరేచనములు, అరుచి, విహుచి (కలరా) దగ్గు మొదలగువాటిని నశింపజేయును. 25 మాత్రలు రూ 0-8-0
- (9) చందనాదితైలము:— ఇది తలవెంట్రుకలను పెరుగునట్లుచేయును. సువాసననిచ్చును. మనస్సుకు ఆహ్లాదమును గలుగజేయును. 2 డెన్సులు రూ 1-0-0, 1 పాను రూ 7-0-0
- (10) భృంగామలకతైలము:— స్నానమునకు శ్రేష్ఠమయినది. కండ్లమంటలను పోగొట్టి చల్లగజేయును. మెదడుకు బలమునిచ్చి భ్రావక క్షిని అధికము జేయును. 4 డెన్సులు రూ 1-0-0, 1 పాను రూ 3-0-0

ఇతరులు మాపేరును కొంచెము మాట్టిపెట్టుకొని వ్యాపారచేయుటను చూచి మోసపోకూడదు. "ఆంధ్ర" అనగానే అసలు మందులు. "ఆంధ్ర" లేనివి నూచికాపు. క్యాటలాగు లేపాలు ఖర్చులేక ఉచితముగ పంపబడును.

ఏజెంట్లు:— మెసర్సు దాదా అండ్ కో., 260, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

మెసర్సు అశ్వినీ అండ్ కో 176, బ్రాడ్వే మదరాసు.